

NAŠA PETRŽALKA

Číslo 10/2023 | Ročník 5
Október 2023 | petrzalka.sk

Naskenujte QR kód
a čítajte online

PODROBNÝ HARMONOGRAM JESENNÉHO ZBERU OBJEMNÉHO ODPADU STR. 9

Ocenenia Osobnosť Petržalky sa udeľujú už štvrtstoročie. | Foto: Ivana Vrabľová

EDITORIÁL: NÁROČNÉ PARLAMENTNÉ VOĽBY SÚ ZA NAMI

Posledné týždne žil petržalský úrad prípravou volieb do NR SR. Skoordinovať takmer 600 osôb v komisiách a 24 škôl, v ktorých sa nachádzali okrsky, bol ťažký oriešok. Cieľom bolo s pomocou nových zásten z dielne našich makačov eliminovať čakacie doby pre voličov a na väčšine škôl zabezpečiť bezbarierový prístup. Pozitívne ohlasy od voličov a členov komisií

naznačujú, že sa nám opäť podarilo o niečo vylepšiť organizáciu volieb a o ďalšie zlepšenia sa pokúsime už na jar pri prezidentských voľbách. Ďakujem Petržalčanom a Petržalčankám za vysokú volebnú účasť a za to, že sa zaujímajú o veci verejné spolu s nami.

STR. 2

Alžbeta Neuschlová
vedúca referátu organizačných vecí

PETRŽALKA ODKÚPI TENISOVÝ AREÁL PRI DRAŽDIAKU ZA DVA MILIÓNY EUR

Samospráva ho chce naďalej využívať na športové účely, pribudnúť by však mali aj nájomné byty nielen pre zamestnancov mestskej časti.

STR. 3

NÁJOMNÝ DOM NA MEDVEĎOVEJ 21 ČAKÁ KOMPLEXNÁ REKONŠTRUKCIA

Mestská časť si chce na komplexnú obnovu bezúročne požičať od Štátneho fondu rozvoja bývania takmer 2,6 milióna eur. **STR. 8**

KRÁSA GRAFITY ZÓN JE V TOM, ŽE SA NEUSTÁLE MENIA

Aké kritériá by mala spĺňať ideálna stena pre umelcov ulice? Dozviete sa to v rozhovore s jedným z nich, Martinom Hirnerom, známym pod prezývkou DOKE.

STR. 10 - 11

SLOVENSKO SA PRESMEROVALO, PETRŽALKA VOLILA PROGRES

Na najľudnatejšom stredoeurópskom sídlisku prišlo voliť až 71,62 percent obyvateľov.

Ak by o výsledkoch septembrových predčasných parlamentných volieb rozhodovali obyvatelky a obyvatelia Petržalky, s veľkým náskokom by v nich zvíťazilo **Progresívne Slovensko**. Petržalčania, ktorí sa v 95 volebných miestnostiach zišli v rekordnom počte 66 378 voličov (z 93 862 zapísaných), hnutiu odovzdali **19 647 hlasov**, čo znamená prvé miesto s výsledkom **30,47 percenta**.

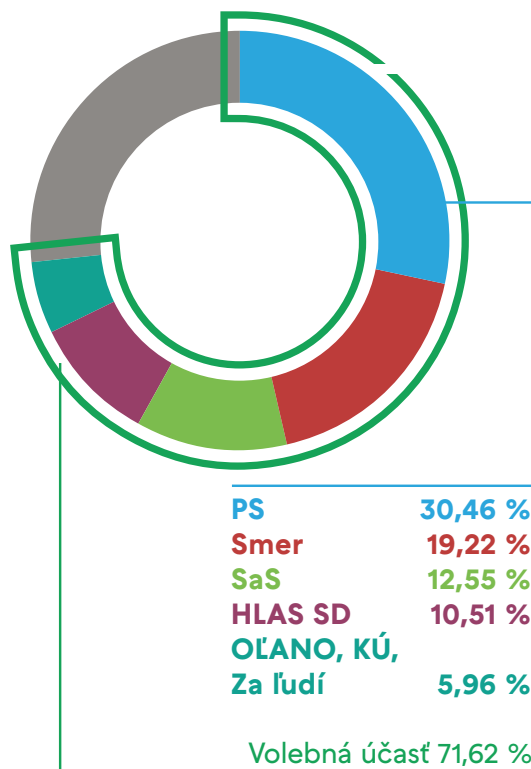
(Doplníme, že obyvatelia Petržalky volili aj inde na Slovensku – mestská časť vydala až 6182 voličských preukazov.)

Smer-SD skončil za Progresívnym Slovenskom s veľkou stratou. Stranu Roberta Fica v Petržalke podporilo **12 399 voličov**, teda v prepočte **19,23 percenta**.

Sympatie Petržalčanov si získala aj Sulíkova **Sloboda a Solidarita** (SaS). Tretia najčastejšie zvolená strana dostala od nich **8099 hlasov**, čo znamenalo **12,56 percenta**.

Na ďalších miestach boli Hlas-SD (6783 hlasov – 10, 52%), takmer o polovicu menej hlasov získalo Matovičovo OĽaNO a Priatelia (3846 hlasov – 5,96%). Ako koalícia, ktorá na postup do parlamentu potrebuje 7 percent, by na zelenom sídlisku ostala za bránami Národnej rady SR, zvyšok Slovenka však rozhodol inak.

Petržalčania by do parlamentu neposlali ani Kresťansko-demokratické hnutie (3116 hlasov – 4,83%), Demokratov (2944 – 4,57%), SNS (2892 hlasov – 4,48%) a už vôbec ich neoslovili strany a hnutia Republika (2020 – 3,15%) a Sme rodina (1175 – 1,82%), ktoré uzatvárajú „elitnú“ desiatku.

Úplne najmenej hlasov získalo torzo niekdajšieho víťaza volieb SDKÚ-DS, ktoré riadilo dve slovenské vlády. Tentoraz si naň spomenuli len 9 voliči, teda 0,01 percenta voliacich Petržalčanov. Mínochodom, bývalý líder kedysi najsilnejšej slovenskej strany, Mikuláš Dzurinda, ich tiež veľmi nepresvedčil. Modrí v spojení s Mostom-Híd si so 192 hlasmi vyslúžili v Petržalke 14. miesto a percentuálny podiel 0,30 percenta.

KTO ODÍDE, KTO PRÍDE

V celoslovenskom meradle si Progresívne Slovensko a Smer – SD pozície vymenili. PS-ko získalo v parlamente 32 kresiel a je možné, že to bude mať vplyv aj na petržalské zastupiteľstvo. S vyše 37-tisíc preferenčnými hlasmi sa totiž na hradný kopec dostal aj

petržalský poslanec **Michal Sabo** (okrem neho sa o srdcia Slovákov uchádzali za PS aj **Adam Sarlós** či **Gréta Gregorová**).

Ak by sa rozhodol nesediť na štyroch stoličkách naraz (okrem Petržalky je aj poslancom – a vicežupanom – bratislavskej župy a bratislavského zastupiteľstva), a oželel by najmenej lukratívnu z pozícií v petržalskom parlamente, na jeho miesto by nastúpila bývalá dlhoročná petržalská poslankyňa **Elena Pätoprstá**. Netreba však predbiehať. „*Samozerejme, že sme sa o tom zhovárali aj pred voľbami, keďže objektívne, už aj pri troch mandátoch to bolo pomerne náročné zvládnuť – aj keď nie nemožné,*“ povedal Sabo. „*Zatiaľ vám však nedám konkrétnu odpoveď. Môžem povedať len toľko, že o tom budeme v najbližších dňoch intenzívne diskutovať a definitívne rozhodnutie citlivo zvažovať,*“ uzavrel Sabo.

Naopak, viac času na službu Petržalčanom získal **Milan Vetrák**, ktorý sa tentoraz medzi šestnástich

vyvolených poslancov OĽaNO, KÚ a Za ľudí neprebojoval a po necelých štyroch rokoch tento 48-ročný politik a právnik v slovenskom parlamente končí.

PILOTNÝ PROJEKT POČÍTADIEL

Aj tentoraz petržalská samospráva o priebehu volieb v mestskej časti informovala na webovej stránke VOLBY.PETRZALKA.sk. Obyvatelia si tu mohli vyhľadať svoj volebný okrskok a vôbec po prvý raz aj preveriť naplnenosť volebných miestností – vďaka pilotnému projektu anonymizovaných elektronických počítadiel osôb z dielne petržalských informatikov. Tie evidovali každého prichádzajúceho a odchádzajúceho voliča.

Petržalka má ešte jednu špeciálitu – vlastné volebné plentky, ktoré vyrobili petržalskí „makači“. Vďaka ich upraveným rozmerom bolo možné umiestniť ich do volebných miestností viac, než klasických kartónových zásten, ktoré prideluje ministerstvo vnútra – čím sa výrazne znížila čakacia doba.

A plentky poslúžili aj na zvýšenie volebnej účasti v mestskej časti. S cieľom zvýšiť ju tento rok petržalská samospráva pripravila sút' až so sloganom **Pošli foto zásteny, užívaj si bazény**. Voliči sa mali odfotiť s petržalskou volebnou plentou a snímku zazdieľať buď na Instagrame, alebo na Facebooku s označením profilu mestskej časti. Zaujímavá odmena – tri stoeurové permanentky a darčekové poukážky s balíkom Relax na Petržalskú plaváreň prilákalo množstvo záujemcov. Len na Facebooku svoje foto pridalo 89 ľudí, na Instagrame ďalších dvadsaťpäť.

Martina Štefániková

PETRŽALKA ODKÚPI TENISOVÝ AREÁL PRI DRAŽDIAKU ZA DVA MILIÓNY EUR

Samospráva ho chce naďalej využívať na športové účely, pribudnúť by však mali aj nájomné byty nielen pre zamestnancov mestskej časti.

Poslanci Mestskej časti Bratislava-Petržalka na septembrovom rokovaní schválili výhodnú kúpu pozemkov a objektov v lukratívnej lokalite – hneď vedľa jazera Veľký Draždiak. Samospráva tak získa nielen možnosť zrevitalizovať rokmi zanedbané pozemky Tenisového areálu Slávia Právnik Bratislava, ale aj regulovať developerskú výstavbu.

Znalci ohodnotili areál na 4 milióny eur, len pozemky s celkovou rozlohou takmer 9 000 štvorcových metrov majú podľa posudku hodnotu viac ako 2 milióny.

Multifunkčný areál

„O možnosti kúpiť tento areál som sa dozvedel na prelome júna a júla. Hneď po stretnutí so zástupcom majiteľov som sa stretol s poslancami, aby som zistil, či túto kúpu podporia,“ povedal starosta Petržalky **Ján Hrčka**.

Dôvodov na kúpu je podľa neho viacero.

Okrem výhodnej ceny predovšetkým možnosť regulovať ďalšiu výstavbu v lokalite Veľkého Draždiaka – ako majiteľ pozemkov bude mestská časť účastníkom stavebných konaní –, a potom veľká budúca využiteľnosť areálu.

„Sú tam tri vonkajšie tenisové kurty, tri vnútorné tenisové kurty v hale, ale tiež budova s nebytovými priestormi či reštaurácia. K areálu prislúcha aj časť nábrevia Draždiaka. V zmysle územného plánu je to plocha na šport a rekreáciu, a presne na tento účel ju chce mestská časť využívať,“ vysvetlil Hrčka.

Areál je podľa neho využiteľný okamžite, no priznáva, že v dohľadnej dobe bude potrebovať isté nevyhnutné opravy a „v strednodobom horizonte bude vyžadovať aj generálnu opravu“. Práve to bol podľa Hrčku jeden z dôvodov výhodnej ceny.

Ďalším je pravdepodobne to, že je areál unifikovaný len na jeden šport. „V súčasnosti je najmä hala určená primárne na tenis, ale pri komplexnej rekonštrukcii budeme myslieť na to, aby slúžila na rôzne druhy športov. Multifunkčné haly majú výhodu, že môžu poslúžiť basketbalistom, volejbalistom, hokejbalistom a teda sú ekonomicky ďaleko zaujímavejšie,“ vysvetlil starosta. Hala funguje od roku 1992.

Súčasťou areálu sú aj tri vonkajšie a tri vnútorné tenisové kurty. | Foto: MiÚ Petržalka

Obnovu chce mestská časť financovať z externých zdrojov tak, ako sa jej to už podarilo pri iných športových zariadeniach. Napríklad na rekonštrukciu plavárne na ZŠ Pankúchova získala dotáciu z Fondu na podporu športu v sume viac ako milión eur.

Nájomné byty pre zamestnancov

Súčasťou areálu je aj ubytovňa s viacerými bytovými jednotkami. Starosta by ich chcel po rekonštrukcii využiť ako nájomné bývanie pre zamestnancov úradu, jeden alebo dva byty by mali byť vyhradené pre správcov areálu. „Bude to obojstranne výhodné. V rámci svojho služobného pomeru bude mať ten človek k dispozícii byt a na druhej strane bude mať povinnosť starať sa o areál. Mestská časť tak nebude musieť vynakladať financie na ďalšie firmy,“ vysvetľuje Hrčka.

Ďalšie byty by mohla mestská časť ponúknuť napríklad zamestnancom materských a základ-

ných škôl, či sociálnych zariadení, ktorých je na trhu práce nedostatok.

Výhodná cena aj spôsob financovania

Ak nenastanú žiadne komplikácie, kúpa – vrátane zápisu do katastra – by mohla byť zrealizovaná do konca roku 2023. Mestská časť môže začať areál využívať hneď od okamihu podpisu zmluvy. Starosta zdôrazňuje, že mestskej časti sa navyše podarilo dohodnúť zaujímavý „splátkový“ kalendár. Podľa dôvodovej správy je suma splatná v štyroch rovnakých splátkach, pričom prvú treba uhradiť do 30 dní od zápisu do katastra a ostatné vždy do 31. januára nasledujúcich rokov (2024, 2025 a 2026). „Teda okrem toho, že sa nám podarilo dohodnúť výhodnú cenu, platbu robíme na splátky, nemusíme si na to brať úver, nestojí nás to žiadne úroky, ani bankové poplatky,“ uzatvára Hrčka.

Mária Halašková, Martina Štefániková

ZOZNAM OSOBNOSTÍ PETRŽALKY JE OPĀT BOHATŠÍ

Petržalka v septembri oceňovala ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj mestskej časti.

Petržalka oceňuje osobnosti v rôznych kategóriách už od roku 1998, pričom podstatnou informáciou je, že ide o ľudí, ktorých navrhujú samotní obyvatelia mestskej časti. Odvtedy získalo tento titul 139 Petržalčanov. Tento rok, na slávnostnom ceremoniáli 22. septembra v DK Zrkadlový háj, k nim pribudli ďalší šiesti – vrátane osobnosti v kategórii Cena verejnosti, ktorú vybrali ľudia vo verejnom hlasovaní a ocenenia in memoriam.

Možno si poviete, že o tých, ktorí si odniesli tohtoročné ocenenia Osobnosť Petržalky, ste doteraz nepočuli. No presne to je cieľom podujatia, ktoré mestská časť organizuje už štvrté storočia – hľadať a oceňovať ľudí, ktorí bez fanfár pracujú vo svojich oblastiach na tom, aby bol svet okolo nás lepší.

Že to nie je klíšé, potvrdzujú nielen laureáti Osobnosti Petržalky 2023, ale aj všetci nominovaní.

KULTÚRA A ROZVOJ SPOLOČENSKÉHO ŽIVOTA: MARTIN KUBALA

Ako dieťa zablúdil s kamarátmi k petržalským bunkrom – a už ich neopustil. Od roku 2011 pracujú na postupnej obnove bunkra B-S 4 Lány, jedného z objektov bývalého československého opevnenia vybudovaného krátko pred vypuknutím 2. svetovej vojny. „Začali sme od nuly, ale s veľkým nadšením. Zbáňali sme si informácie, vzdelávali sme sa,“ spomína. Dnes je Bunker B-S 4 Lány autentickým múzeom, ktoré slovenských i turistov láka a pomáha aj pri hodinách dejepisu.

SOCIÁLNA PRÁCA A OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA: MICHAL BERTA

„Keď som dospieval, bol by som rád, keby som mal takého „profesionálneho“ kamaráta po svojom boku,“ priznáva Michal Berta, od roku 2016 terénny sociálny pracovník v petržalskom klube KASPIAN zameranom na prácu „s deťmi od 7 do 23 rokov“.

Osobnosti Petržalky 2023. Zľava Stanislav Pešek, Michal Berta, Viktor Milata, Martin Kubala, Viliam Kálmán.
Foto: Ivana Vrabľová

Zameriava sa najmä na prevenciu radikalizácie mladých a znižovanie rizík spojených s užívaním návykových látok. „Cieľom týchto aktivít je, aby deťká mohli vyrastať v bezpečnom prostredí, ale aj aby prevzali zodpovednosť za svoje rozhodnutia a správanie ako také,“ hovorí.

VZDELÁVANIE A ROZVOJ KRITICKÉHO MYSLENIA: VIKTOR MILATA

Od roku 2017 vedie Ústav organickej chémie, katalýzy a petrochémie Fakulty chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity. Je čestným predsedom Slovenskej chemickej spoločnosti a držiteľom mnohých ocenení. Chemici sú podľa neho ľudia, ktorí sa snažia dokázať aj to, čo neurobilo. „No existuje enormné množstvo zľúčenín, ktoré nedokážeme napodobniť – preto ma chémia celý život fascinuje,“ vraví. Ako

pedagóg je vraj prísny a náročný, ale „čo je najdôležitejšie – pedagóg by mal byť spravodlivý. Netreba lámať palicu nad zlyhým výsledkom, ale treba ľudí povzbudiť do učenia a ukázať im, že to dokážu, a nie.“

ŠPORT A ROZVOJ AKTÍVNEHO ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU: VILIAM KÁLMÁN

Svoj život zasvätil petržalskému futbalu. Najskôr ako hráč, neskôr ako masér ligového mužstva Artmedia Petržalka – Vladimír Weiss st. si ho potom vybral ako maséra aj do národného tímu. S úsmevom hovorí, že ak masér zažil viac úspechov, ako aktívny hráč. Za ten najväčší považuje víťazný zápas Slovenska s Talianskom (skončil 3:2, Slovensko poslal do semifinále) na MS 2010 v Juhoafrickej republike. „Na športe ma baví, že je to spoločenská udalosť, kde ľudia prežívajú

Ocenenie in memoriam pre tragicky zosnulého viacnásobného majstra Slovenska v squashu Miroslava Celleru prevzal jeho otec Juraj Celler (vpravo) z rúk riaditeľa Slovenskej squashovej asociácie Mareka Kubička. | Foto: Ivana Vrabľová

Profesor, chemik Viktor Milata sa stal Osobnosťou Petržalky v kategórii Vzdelávanie a rozvoj kritického myslenia. | Foto: Ivana Vrabľová

svoje emócie – radosť a niekedy aj plač. No niekedy si treba prejsť aj tou prebrnou.“

CENA VEREJNOSTI: STANISLAV PEŠEK

O Cene verejnosti rozhodlo až 1500 hlasujúcich – najviac hlasov, 415, získal predseda občianskeho združenia Dobrovoľná civilná ochrana Stanislav Pešek. „*Veľmi si to vážim a všetkým ďakujem – preto, že ani nie som Petržalčan. No myslím si, že by som tu nemal dnes stáť iba ja, ale celý náš tím dobrovoľníkov, lebo je cena pre nás všetkých,*“ povedal v ďakovnej reči. Hoci nie je obyvateľom sídliska, jeho aktivity sú s ním úzko späté. Spolu s kolegami Petržalka sa podieľali na zvládaní pandémie Covid-19, na pomoci utečencom z Ukrajiny po ruskej agresii, či na zabezpečovaní návštevy pápeža v Petržalke. Je presvedčený, že „*ten, kto raz ochutná niečo také, že pomôže inému, už nebude chcieť robiť nič iné.*“

OCENENIE IN MEMORIAM: MIROSLAV CELLER

„*Vážime si toto ocenenie, ale radšej by sme tu dnes nestáli,*“ priznal so stiahnutým hrdlom riaditeľ Slovenskej squashovej asociácie Marek Kubiček. Na pódium prišiel spolu s otcom Miroslava Celleru, šesťnásobného a úradujúceho majstra Slovenska v squashu, ktorý v januári tragicky zahynul vo veku nedožitých 32 rokov. „*Bol to veselý, pozitívny človek, ktorý si vedel všetkých získať, pretože nevidel veci z negatívnej stránky, ale vždy sa snažil na všetkom nájsť to dobré a posúvať týmto smerom aj ostatných,*“ povedala v dojímavej dokručke vdova po Miroslavovi Cellerovi. Squash hrával od deviatich rokov a „*keď sa pripravil, nikto ho nedokázal poraziť,*“ uzavrel Miroslavov otec a tréner. Česť jeho pamiatke.

Martina Štefániková

Ocenenie Osobnosť Petržalky 2023. | Foto: Ivana Vrabľová

O kultúrny program sa postaral aj tanečný pár, Patrik a Silvia. | Foto: Ivana Vrabľová

PETRŽALSKÍ ÚRADNÍCI MEDZI NAMI: ICH REVÍROM SÚ ZÁKONY

Kolegovia z právneho referátu okrem bežnej právnickej agendy fungujú aj ako „antivírusový systém“.

Stoja za takmer každou úspešnou realizáciou, kúpou či predajom a vlastne za veľkou časťou každodenných i mimoriadnych úkonov petržalskej samosprávy. „Mestská časť v podstate funguje v troch rôznych režimoch – ako samosprávny orgán, ktorý zabezpečuje služby pre obyvateľov, ako predĺžená ruka štátu, keďže vykonáva aj prenesený výkon štátnej správy a aj ako právnická osoba či firma. No a pri všetkých týchto činnostiach je nevyhnutná právna podpora,“ hovorí vedúca právneho referátu Miestneho úradu Petržalka **Mária Petriková**.

Široký záber

Na petržalský úrad nastúpila pomerne nedávno, ale v samospráve nie je žiadnym nováčikom – pracuje v nej už osemnásť rokov, prakticky od skončenia právnickej fakulty. „Chvíľu som robila aj v advokátskej kancelárii, ale vnútorne som sa s tým nezžila,“ priznáva Petriková. „V samospráve sa mi páči ten verejno-prospešný charakter, to, že robíme niečo pre ľudí, pre mesto, pre obec,“ odкрýva dôvody, prečo si vybrala práve prácu pre miestny úrad. Ako vedúca zastrešuje samosprávnú agendu a prenesený výkon štátnej správy a koordinuje štyri kolegyně – **Máriu Brinčíkovú, Luciu Deákovú, Martinu Hudecovú, Barboru Kostoliansku** a kolegu - **Tomáša Kunu**.

Právny referát má veľmi široký záber. Nerobia len zmluvy, aj keď tie tvoria značnú časť ich práce. Zmluvnú agendu zastrešuje **Mária Brinčíková**. Skúsenosti nabrala v advokácii – päť rokov bola koncipientkou v advokátskej kancelárii, rok advokátkou. Do Petržalky nastúpila počas korony. „V súkromnej sfére vtedy prišlo k útlmu

Zamestnanci petržalského právneho referátu. Zľava Mária Petriková, Barbara Kostolianska, Lucia Deáková, Tomáš Kuna a Mária Brinčíková. | Foto: Ivana Vrabľová

činnosti zo strany klientov,“ prezrádza. „Keďže mestská časť je pomerne veľký investor, riešime množstvo zmlúv. Činnosť úradu je naozaj veľmi bohatá a rôznorodá. Rozsah riešených úloh je širší ako v bežnej advokátskej praxi,“ hovorí Brinčíková, ktorá sa zameriava „na prípravu vzorových a bežných zmlúv, ale aj špecifických zmlúv, ktoré vyplývajú z osobitných činností mestskej časti“. „Postrážila“ napríklad kúpu materskej školy na Slnecniciach od developera alebo bytového domu na Medvedovej od hlavného mesta.

Všetko je verejné

Keďže ide o verejné financie, zmluvy musia byť nepriestrelné a rešpektovať všetky právne náležitosti. Napokon, overiť si to môže aj verejnosť, keďže všetky – ako to prikazuje zákon – sú verejne dostupné. Či už v centrálnom registri zmlúv, alebo priamo na webovej stránke úradu.

Ich zverejňovanie zabezpečuje **Martina Hudecová**. „Každú zmluvu treba evidovať v našom informačnom systéme a pred zverejnením starostlivo skontrolovať a porovnať s podpísaným originálom. Zároveň treba dbať na dodržiavanie prísnych pravidiel GDPR a anonymizovať všetky

identifikačné údaje, ktoré by sa dali zneužiť,“ približuje svoju prácu. Len do septembra právny referát zabezpečil zverejnenie už viac ako 640 zmlúv.

Martina je na úrade z celého právneho tímu najdlhšie. Pre Petržalku pracuje už desať rokov, z toho tri roky na tomto referáte, kde sa stará aj o administratívu a vedenie spisovnej agendy. „Do roka máme štyri- až päťtisíc záŕžnamov. Záŕžnamom je každá písomnosť, ktorá na referát príde, všetko treba evidovať v informačnom systéme. Teraz nám ich počet veľmi narástol kvôli exekúciám, ktoré riešime – za nedoplatky za obecné byty, neuhradené dane za psa či za odíahy vozidiel,“ vypočítava.

Komunikácia namiesto exekúcie

Chápeme, ak vám teraz prebehlo po chrbte mierny mráz. Pri slove exekúcia či vymáhanie pohľadávok sa totiž strasie asi každý, aj keď s touto nepríjemnou záležitosťou nemal osobnú skúsenosť. Podľa slov **Tomáša Kunu**, ktorý túto agendu zabezpečuje v rámci petržalského právneho referátu, pritom ľudia na kolotoč dlhov často nasadnú najmä pre nedostatočnú komunikáciu s úra-

dom. „Takmer vždy sa dá dohodnúť na splátkovom kalendári,“ prízvukuje Kuna, ktorý na úrad nastúpil v roku 2022 – vybavený praxou z exekútorského prostredia.

Medzi najčastejšie podlžnosti patria nedoplatky za miestne dane. „Stáva sa, napríklad, že ľudia neodhlásia psa, napríklad, že evidencie, keď oňho prídu. Z tohto dôvodu im daňová povinnosť nezaničene a sú prekvapení, keď im pošleme výzvu na uhradenie dlžnej sumy,“ vysvetľuje Kuna.

Zavedenie Petržalského parkovacieho systému, a s ním spojené odťahy pri nesprávnom parkovaní, vygenerovali ďalší typ dlžníkov. Opäť zbytočných. „Exekúcia nepríde len tak znenazdána. Ľudí viackrát vyzývame na zaplatenie predtým, než ich dáme na vymáhanie. Najprv dostanú prvú výzvu na uhradenie, potom faktúru a takmer po roku dostávajú ešte upomienku, v ktorej sú opäť vyzvaní, aby danú sumu zaplatili, alebo sa dohodli na splátkovom kalendári. No zo všetkých tých zhruba sto štyridsiatich dlžníkov, ktorých riešime, oň požiadali možno piati,“ hovorí Kuna.

Oveľa viac ľudí ho zato počasťuje nadávkami. „Stáva sa,“ reaguje. „Niektorí sa vyhráža televíziou, iní známostami... Treba vždy ostať pokojný a snažiť sa situáciu vyriešiť. My postu-

pujeme v zmysle zákona, nerobíme nič nekalé,“ vraví Kuna.

Prvá právna pomoc

Právny referát je „prvou právnou pomocou“ pre úrad, ale tiež pre orgány mestskej časti (starostu a zastupiteľstvo) pri ich rokovaní. Vedúca referátu je prítomná na každej miestnej rade i zasadnutí zastupiteľstva, ak by bolo treba zaujať právne stanovisko, prípadne vysvetliť ako správne procesne postupovať počas rokovania.

„Kolegom na úrade poskytujeme právne poradenstvo, keď si s niečím nevedia rady, prídu za nami. Konzultujú s nami naozaj rôznorodé oblasti, preto sa musíme neustále vzdelávať a rozširovať si vedomosti,“ prizvukuje Petriková.

Stáva sa, že k nim zabľúdia aj obyvatelia Petržalky, no Petriková zdôrazňuje, že verejnosti právne rady referát poskytovať nesmie. Dôvodom je, že poskytovanie právnej služby je regulované advokátskou komorou. Advokáti majú – na rozdiel od zamestnancov petržalského právneho referátu – poistenie zodpovednosti za svoje právne rady a majú na poskytovanie právnych služieb licenciu.

Ale... „Práve na takéto prípady je na úrade pre verejnosť zriadená bezplatná právna poradňa,“ hovorí Brinčíková. „Tento rok sa nám ju po kovidovej prestávke podarilo opäť rozbehnúť. Získali sme do nej osem advokátov, čo naozaj nie je málo, takže môžu poradiť a pomôcť oveľa väčšiemu počtu Petržalčaniek a Petržalčanov než doteraz.“

Pripomínáme, že bezplatná právna poradňa funguje na miestnom úrade na Kutlíkovej 17 každú stredu od 13:00 do 17:00. Obyvateľom radia vždy dvaja advokáti v otázkach rodinných a pracovno-právnych vzťahov, dedičských konaní a majetku, ochrany spotrebiteľa či exekúcií.

Antivírusový systém

Lucia Deáková zamierila do služieb verejnosti zo súkromnej sféry. „Potrebovala som spomaliť pracovné tempo a pracovná ponuka prišla v správny čas,“ hovorí. Oceňuje, že na petržalskom úrade našla veľmi dobré pracovné prostredie. „Čo sa týka medzilidských vzťahov, aj odbornej činnosti. Podľa mňa je to ešte zaujímavejšie ako v advokácii alebo v inej súkromnej sfére, pretože robím v princípe to isté ako predtým – právne analýzy, stanoviská, právne úkony, nachádzanie právnych riešení, skrátka právny servis – ale na úrade je táto štandardná právna agenda popretkávaná verejnou správou, komunálnym právom, verejným obstarávaním... Čiže som tu našla aj pracovné uspokojenie,“ prezrádza Deáková.

V Petržalke rieši agendu, ktorá – ako vraví – „vyplýva zo života mestskej časti ako zamestnávateľa, orgánu verejnej správy, vlastníka alebo správcu majetku, avšak aj ako podnikateľa, keďže obec je oprávnená v medzích zákona podnikat' za účelom zveľadenia obecného majetku a zlepšovania životných podmienok obyvateľov“. Spravidla sa venuje právnym analýzám, vypracovaniu stanovísk a rôznych

právnych úkonov, ktorých potreba vyplynie z rôznych právnych vzťahov mestskej časti s inými subjektmi, záujmov mestskej časti, alebo z vnútorných procesov úradu pri jednotlivých činnostiach referátov. „Riešim tiež zmluvy, spory, právne ošetrujem záväzkové vzťahy, komunikujem s advokátskymi kanceláriami. Takisto sa po právnej stránke venujem obchodným spoločnostiam, a mestskou časťou zriadeným rozpočtovým organizáciám,“ vypočítava.

Právny referát podľa nej funguje tak trochu aj ako akýsi antivírusový systém, keďže očisťuje a optimalizuje mnohé procesy prebiehajúce na úrade.

Tretie oko verejnosti

Barbora Kostolianska je v tíme služobne najmladšia. Pred dvoma mesiacmi prišla na úrad zo štátnej správy. Je špecialistkou na „dvestojedenástky“, teda zákon o slobodnom prístupe k informáciám. „Riešim to, samozrejme, v spolupráci s kolegami z jednotlivých referátov. Predostrú mi, ako by chceli odpovedať po vecnej stránke a ja sa text snažím sformulovať tak, aby bol v poriadku po právnej stránke, ale aj v súlade s duchom úradu. Vždy sa pritom snažím mať na pamäti, že žiadatelia o informácie môžu dať naše odpovede na sociálne siete, portály, blogy, vlogy... Je to prezentáciu úradu navonok, a to dosť dôležitá, takže musí byť bezchybná – a, samozrejme, v súlade so zákonom,“ vraví Kostolianska, ktorá sa venuje aj

agende interných predpisov úradu a všeobecne záväzných nariadení.

Aj keď úradu niekedy „dvestojedenástky“ narobia vrásky, Kostolianska ich považuje za dôležitý prvok kontroly. „Je to také tretie oko zo strany verejnosti. Ľudia vidia, že tie veci robíme pre nich.“

A keď už je reč o ľuďoch, „ak sa niekto šmykne na chodníku a obráti sa na mestskú časť so žiadosťou o preplatenie bolestného, alebo mu odletí kameň pri kosení do predného skla auta, aj takéto žiadosti končia na našom referáte,“ hovorí Petriková.

Žiadne stojaté vody

V súčasnosti tím z právneho zamerania svoju pozornosť aj na vnútorné smernice a procesy úradu, z ktorých mnohé treba prekopávať a nastaviť na súčasné požiadavky. Postupne by radi „osviežili“ aj všeobecne záväzné nariadenia (VZN). „Mnohé boli sformulované ešte pred rokom 2018, takže už nereflektujú aktuálne právne úpravy,“ vysvetľuje Petriková.

Aj keď svet paragrafov by sa mohol zdať konzervatívny, opak je pravdou – a platí to aj na petržalskom úrade. „Nie sú to žiadne stojaté vody, ako si to mnohí ľudia predstavujú. Samospráva je veľmi dynamická, zákony sa v nej často menia. Tým, že sa vyvíja a modernizuje samospráva, aj právne služby, ktoré poskytujeme, musia byť moderné a kvalitné. Na legislatívne zmeny musíme vedieť rýchlo reagovať,“ uzatvára Petriková.

Martina Štefániková

INZERCIA

VÝDAJNÝ AUTOMAT NA BIO SÁČKY

www.elkoplax.sk

Vrecká na kuchynský odpad sú v prírode úplne rozložiteľné a zároveň sú veľmi pevné a vzdušné. Umožňujú odpadu dýchať a nie plesnivieť. Vhodné sú do 10 L vedierok, do kompostérov a kompostárni. Aby sme pomohli s dostupnosťou vreciek a zároveň tým aj zamedzovali používaniu igelitiek, ktoré sú na BIO odpad nevhodné, umiestnili sme pre Vás v meste Bratislava dva výdajné sáčkomaty.

Vrecká si viete zakúpiť vo výdajných automatoch, ktoré sú umiestnené:

1. AUPARK, Ensteinova 18
- recyklačný kútik smerom do oranžovej parkovacej zóny v sektore P4

2. Kaufland
- ekologický supermarket, Záhorská Bystrica - pri vstupe

ELKOPLAST

BYTOVÝ DOM NA MEDVEĎOVEJ 21 ČAKÁ KOMPLEXNÁ REKONŠTRUKCIA

Mestská časť si chce na kompletnú obnovu požičať od Štátneho fondu rozvoja bývania takmer 2,7 milióna eur.

Bytový nájomný dom na Medveďovej 21, ktorý petržalská samospráva využíva prioritne pre svojich zamestnancov v nedostatkových profesiách, by sa mohol konečne dočkať kompletnej rekonštrukcie aj zvonka. V rámci rozsiahlych prác by mal byť dom nielen zateplený, ale výmenou majú prejsť aj spoločné rozvody, dva výt'ahy, vnútorné i vonkajšie schodiská či v mnohých prípadoch už nebezpečne sa prehýbajúce lodžie.

Obstarávacie náklady mestská časť vyčíslila na viac ako 3 milióny eur. Obnovu chce z veľkej časti uhradiť z úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB) – požičať si chce takmer 2,7 milióna eur, zvyšok zaplatí z vlastných zdrojov. Tento investičný zámer už na

septembrovom zasadnutí zastupiteľstva schválili petržalskí poslanci.

Žiadosť o úver chce mestská časť podať čo najskôr, ŠFRB má šesťdesiat dní na jej posúdenie. „V prípade, že bude úver schválený, na jeho čerpanie máme dva roky,” vysvetlila vedúca referátu správy obecných bytov Miestneho úradu Petržalka Daniela Nemcová.

ZVEĽAĎUJÚ INTERIÉR

Bytový dom v petržalskom Ovsišti získala mestská časť od hlavného mesta najskôr do správy (1985) a neskôr aj do vlastníctva – prevod sa uskutočnil v roku 2021 za symbolické euro.

Trinásťposchodový panelák s 250 bytmi – zväčša ide o garsónky, na každom poschodí sa nachádzajú aj dve dvojgarsónky – pôvodne slúžil ako Dom opatrovateľskej služby. Značnú časť obyvateľov teda tvorili seniori – dôchodkový vek bol priam pod-

mienkou prenájmu. V posledných rokoch sú však byty prioritne určené pre zamestnancov mestskej časti a jej organizácií, ktorých je na pracovnom trhu nedostatok, napríklad učiteľov či opatrovateľov. Aj preto je výška mesačného nájomného stanovená na cca 150 eur. Suma zahŕňa základný nájom, energie a služby správcu.

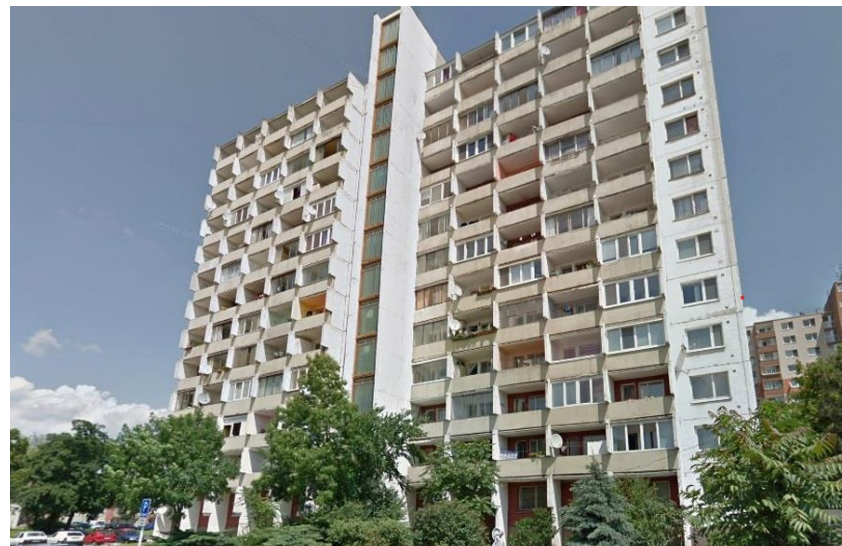
Viac ako štyridsať rokov existencie (skolaudovaný bol v roku 1981) bez zásadnejších opráv sa na dome viditeľne podpísalo. Panelák bol dlho v dezolátom, až rizikovom stave. Ide navyše o jeden z posledných nezateplených bytových domov v Petržalke.

V posledných mesiacoch sa však mestská časť intenzívne zahryzla do zveľaďovania interiérov. Časť garsónok už obnovila. „Rekonštrukciu financuje mestská časť zo svojej bytovej jednotky, ktorá zahŕňa výmenu okna, elektrických rozvodov, podlahy, sanity a inštaláciu kuchynskej linky, vyjde približne na 7-tisíc eur,” upresnila Nemcová s tým, že do konca roka je v pláne rekonštrukcia minimálne ďalších piatich garsónok.

BONUS PRE NEDOSTATKOVÉ PROFESIE

V septembri schválili členovia bytovej komisie pridelenie zrekonštruovaných garsónok na Medveďovej 21 desiatim pedagogickým zamestnancom mestskej časti. Prednostne tým, ktorých je najväčší nedostatok – učiteľom prvého stupňa a vychovávateľom v školských kluboch.

„Teraz ich čakajú obľadky. Ak byty vybraní žiadatelia príjmu, do konca roka získajú ubytovanie až dvadsaťpäť

Bytový dom na Medveďovej 21 je jedným z posledných nezateplených panelákov v Petržalke. | Foto: Miú Petržalka

Zrekonštruované byty už čakajú na nových nájomníkov – najmä pedagogických i nepedagogických zamestnancov petržalských škôl a škôlok. | Foto: Miú Petržalka

pedagogických a nepedagogických zamestnancov,” uviedla Nemcová.

Na Medveďovej 21 sú ubytovaní aj zamestnanci oddelenia správy verejných priestranstiev, teda „petržalskí makači“. Tí však majú iný režim prenájmu – ide o štyri domovnícke byty – s tým, že nájomníci zároveň fungujú ako správcovia bytovky.

V PLÁNE JE AJ FOTOVOLTAIKA

Ak získajú úver od ŠFRB, samospráva sa pustí do ďalších veľkých prác. „Pôjde o zateplenie obvodového plášťa a strechy, odstránenie kritických porúch lodžii a schodísk, výmenu rozvodov plynu, vody, elektriny, dvoch výťahov, vchodových brán a celkovej modernizácie spoločných priestorov, vrátane novej maľovky, dverí, podláh.“ V súlade

s podmienkami úveru práce treba zrealizovať do dvoch rokov od jeho poskytnutia.

Obnovou prejdú aj pivnice. V suteréne je ich dvestopäťdesiat, no využívané sú minimálne. „Preto sa pri rekonštrukcii zachová iba časť. Väčšina bude zrušená a nahradia ich priestory, ktoré poslúžia zmysluplnejšie, napríklad ako klubovňa či denné centrum,” prezradila Nemcová.

Vďaka komplexnej obnove sa výrazne zvýši aj bezpečnosť obyvateľov domu. Prvé kroky urobila samospráva už teraz. „Aktuálne sme na všetky bytové brány aj výťahy zaviedli čpový a kamerový systém. V rámci opráv plánujeme aj predprípravu na fotovoltaické panely, ktoré by produkovali energiu napríklad na fungovanie výťahov a osvetlenia spoločných priestorov,” uzavrela Nemcová.

Mária Halašková
Martina Štefániková

JESENNÝ ZBER OBJEMNÉHO ODPADU

AKTUÁLNE

Petržalka už tradične dvakrát do roka, na jar a na jeseň, pristavuje pre obyvateľov veľkokapacitné kontajnery, do ktorých môžu za asistencie pracovníkov údržby umiestniť objemný odpad. Ide o bezplatnú službu, ktorou chce samospráva odbremeniť Petržalčanov najmä od odvozu takéhoto odpadu na vlastné náklady či od komplikovanej a neefektívnej manipulácie s ním.

Jesenné pristavenie veľkokapacitných kontajnerov sa v Petržalke v roku 2023 uskutoční **od 16. októbra do 13. novembra**, pričom zber sa bude po jarnej prestávke opätovne realizovať **aj v časti Slnecnice**.

Kontajnery budú pristavované trikrát týždenne, vždy **v pondelok, v stredu a v piatok**, na stanovisku ostanú **od 12:00 do 18:00** v týchto 84 lokalitách:

16. 10. 2023 – pondelok

Háje

M. C. Sklodowskej k č. 3
A. Gwerkovej medzi č. 12–14
Jankolova 2
M. Medvedovej 1
M. Medvedovej 30
Mamateyova 15
Mamateyova 12

18. 10. 2023 – streda

Háje

Bulíkova medzi č. 15–17
Blagoevova medzi č. 2–10
Šustekova 17–23
Šustekova 1–7
Mlynarovičova 13
Mlynarovičova medzi č. 3–5
Lachova medzi č. 19–21

25. 10. 2023 – streda

Lúky

Brančská 11 (od Smolenickej 1)
Tematínska 2–4
Starhradská 18
Holíčska 23–25 (pri kontajnerovom stojisku)
Holíčska 28 (pri kontajnerovom stojisku)
Smolenická 16–18
Topoľčianska 1–3 (chodník oproti Topoľčianskej 8)

27. 10. 2023 – piatok

Lúky

Šintavská 22
Budatínska 15–27 (pri stojisku polopodzemných kontajnerov)
Budatínska 37 (pri kontajnerovom stojisku)
Budatínska 81 (na konci slepej ulice)
Strečnianska 11
Znievska 11
Znievska 40 (pri kontajnerovom stojisku)

06. 11. 2023 – pondelok

Dvory

Kežmarské námestie
Dargovská/Nábrežná roh ulíc
Kopčianska 82
Očovská 12
Vranovská 59/Vilová 37 (na roh ulíc)
Vilová 21–27
Pečnianska 9–11

08. 11. 2023 – streda

Dvory

Bohrova/Kapicova (roh ulíc)
Pečnianska 25
Nobelovo námestie 7–10
Röntgenova 2–4
Röntgenova 18–20
Lenardova 16
Gercenova medzi č. 13 a 15

20. 10. 2023 – piatok

Háje

Haanova 11–21
Haanova 44
Furdekova 1
Furdekova 2
Nám. hraničiarov 20
Nám. hraničiarov medzi č. 6A–8B
Gessayova medzi č. 13–15

23. 10. 2023 – pondelok

Háje

Hrobákova 1
Osuského 30
Rovniaková medzi č. 2–6
Ambroseho medzi č. 3–5
Romanova 33
Romanova 38
Bradáčova medzi č. 5–6

30. 10. 2023 – pondelok

Lúky

Lietavská 9 (pri kontajnerovom stojisku)
Beňadická 8 (pri kontajnerovom stojisku)
Beňadická 19
Šášovská 6–8
Vyšehradská 25 (na chodníku pri MŠ)
Vyšehradská 39 (pri kontajnerovom stojisku)
Víglašská 9–11

03. 11. 2023 – piatok

Lúky

Jasovská 13
Krásnohorská 7–9 (pri kontajnerovom stojisku)
Bzovicka 10 (pri kontajnerovom stojisku)
Jasovská 43
Žehrianska 4 (pri kontajnerovom stojisku spolu s Humenským nám. 8)
Žltá 4 – Južné mesto – Zóna C
Zuzany Chalupovej 12 – Južné mesto – Zóna B

10. 11. 2023 – piatok

Dvory

Černyševského 9
Vavilovova 20–26
Pifflova 1–11
Jungmannova 10–20
Farského 16
Wolkrova 39–41
Belinského 15

13. 11. 2023 pondelok

Dvory

Hálova medzi č. 15 a 17
Ševčenkova 4
Ševčenkova 29
Fedinova 20
Andrusovova medzi č. 3 a 5
Tupolevova medzi č. 14 a 16
Markova 9

Do kontajnerov PATRÍ:

- objemný odpad (drevený, čalúnený nábytok, skrine, police, stoličky, koberce, dvere...),
- elektroodpad,
- čisté kovy.

Do kontajnerov NEPATRÍ:

- pneumatiky,
- drobný stavebný odpad (drobné zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc, keramika, umývadlá, toalety), železobetón,
- bioodpad z domácností,
- chemikálie ani inak nebezpečný odpad.

Na tieto účely môžu Petržalčania využiť služby Zberného dvora na Ulici Ondreja Štefanka 4 alebo sezónne zbery, o ktorých Petržalka pravidelne informuje na svojich stránkach.

Upozorňujeme, že v prípade nepriaznivého počasia môžu byť termíny zberu objemného odpadu posunuté. O týchto zmenách budeme informovať na webe, cez bezplatnú mobilnú aplikáciu SOM Petržalka a na sociálnych sieťach.

Zber komunálnych odpadov s obsahom škodlivých látok

Mestská časť Bratislava-Petržalka v spolupráci s magistrátom, OLO, a.s. a spoločnosťou ARGUSS, s.r.o. pripravuje **zber komunálnych odpadov z domácností s obsahom škodlivých látok**. Zber sa uskutoční **v sobotu 28. októbra od 10:30 do 12:30 na Ovsíštskom nám. 1** vedľa obchodného domu Jednota.

Na mieste bude pristavené vozidlo, pri ktorom budú pracovníci spoločnosti ARGUSS, s.r.o. preberať **len od občanov, fyzických osôb nepodnikateľov, tieto komunálne odpady**: staré náterové hmoty, odpadové rozpúšťadlá, pesticídy, oleje a tuky, batérie a akumulátory, žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť, vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluorované uhľovodíky, vyradené elektrické a elektronické zariadenia – elektrospotrebiče.

Rozpúšťadlá, oleje, pesticídy, farby, lepidlá musia byť **uzavreté v pevných obaloch**, z ktorých sa neuvoľňuje odpad. Jedna osoba môže odovzdať **najviac 5 kg takéhoto odpadu**.

KRÁSA GRAFITY ZÓN JE V TOM, ŽE SA NEUSTÁLE MENIA

Janíkov dvor poznali viacerí do roku 2022 ako centrum „sídlikového umenia“, a to so všetkým, čo k nemu patrí, vrátane legálneho miesta pre tvorenie grafity malieb. Zmeny v petržalskej infraštruktúre a snaha kolegov z hlavného mesta dokončiť električkovú trať však mali za následok, že torzo depa nikdy nerealizovaného metra na konci Petržalky zmizlo.

Petržalská samospráva preto začala pre grafity umelcov hľadať novú legálnu stenu. A keďže platí, že viac hláv, viac rozumu, oslovila verejnosť, aby jej s tipmi na takýto objekt pomohla.

O tom, čo legálne steny pre grafity umelcov znamenajú, ale aj o tom, ako také umenie vzniká a na čo by sme pri hľadaní náhrady legendárnej legálnej steny mali myslieť, sme sa rozprávali so street art tvorcom a youtuberom **Martinom Hirnerom**, známym pod prezývkou DOKE.

Janíkov dvor patril medzi vychýrené lokality pre grafity umelcov. Zdobila aj vaša maľba túto legendárnu stenu?

Síce nie som z Petržalky, ale z Karlovej Vsi, no moja babka bývala v Ovsíšti, takže som tu tak napoly vyrastal. Tvoril som tu viackrát. Jednak v Janíkovom dvore - alebo teda v „Metre“ celkovo 67-krát, no mal som tu aj viaceré jednorazové zákazky. Spolupracoval som napríklad aj s Projektom Ihrisko na troch petržalských ihriskách.

Šesťdesiat sedem je celkom konkrétne číslo...

Áno, raz som robil video, kde som zozbieral všetky miesta, na ktorých som kedy maľoval a zrátal som to. A zistil som, že zhruba 67-krát som tvoril práve tam. Ale teda s tým, že niektoré maľby trvajú aj tri-štyri dni.

Nikdy sa vám nestalo, že by ste na druhý deň prišli a mali dielo pretreté niekým iným? Dá

sa pred takým niečím chrániť, alebo sa s tým jednoducho musíte naučiť žiť?

Ak mi maľovanie trvá viac dní, zvyknem si maľbu označiť ceduľkou „Nedokončené“. Hoci som sa napriek tomu často obával, mne osobne sa nikdy nestalo, že by niekto prišiel a pretrel mi načatú robotu. Je však bežnou súčasťou týchto plôch, že sa ľudia pretierajú, no platia nepísané pravidlá, že človek by mal vždy kompletne zatrieť pôvodné dielo, nemalo by nič vytierať. Robí sa to aj s ohľadom na to, aby si človek mohol dokončený projekt odfoťiť. Aj vďaka tomu mu ostane spomienka na hodiny práce, čo je vlastne aj cieľ.

Nie je nuda tvoriť tento typ umenia na legálnu stenu? Nebije sa to doslova s cieľom tohto typu umenia?

Pôvodné grafity sa spája často s ilegálnosťou a s tvorením tzv. tagov, teda písmen, respektíve podpisov. Týmto tvorcom sa hovorí aj grafity writeri a často využívaný nástroj v ich dielach je práve sprej a miesto činu ulica. Ich cieľom nie je ani tak ničť, ako skôr byť videný na čo najväčšom počte zaujímavých miest a od nikoho nečakať na povolenie. Pravdou však je, že takýchto tvorcov nie je veľa. Zväčša ide o mladých ľudí, ktorí sú aktívni možno jeden-dva roky. Väčšina ľudí v tejto subkultúre sú hobby tvorcovia, ktorí vyhľadávajú pokojné maľovanie alebo profesionáli, ktorí tvoria maľby na zákazku. Všetky tieto „skupiny“ spája jedno: Potrebujú stenu.

Viete prínos legálnych stien konkretizovať? V čom podľa vás spočívalo čaro Janíkovho dvora, a vôbec legálnych stien na grafity?

Legálne steny sú jediné miesto, kde možno beztretno trénovať a zlepšovať sa. Nápady môžu vzniknúť na papieri, niektorí svoje prvé pokusy skúšajú aj na školských toaletách či na odpadkových košoch, ale nič nenahradí skúsenosť so stenou. Je to jednoducho skvelý tréningový nástroj, ktorý nikomu nemusí zavazdať. Okrem toho tiež môže pomôcť podchytiť začiatčníkov, ktorí možno nemajú kde trénovať a realizovať sa a miesto toho si vyberú nevhodný priestor. Legálna stena im to umožní urobiť aj bez toho, aby niečo poškodili. Vo väčšine prípadov ide o deti či veľmi mladých ľudí, ktorí ešte neboli na domovej schôdzi, netušia, koľko stojí škoda, ktorú napáchali na niektorej z bytoviek len preto, že sa chceli realizovať, no nemali kde. Steny tohto typu to jednoducho eliminujú, aj keď stopercentné to nie je.

Aké boli vaše začiatky? Mali ste k dispozícii stenu na vaše prvotiny?

Martin Hirner alias Doke | Foto: Archív M. H.

Tiež som začínal na zošitoch a tiež ma neobišla fáza, kedy som vymenil papier za dvere školských „veciek“. Na Dlhých dieloch v tom čase neexistovala takáto plocha, takže ju suplovali opustené budovy alebo zašité uličky. Neskôr, keď som sa presťahoval do Rovinky, kde boli opustené továrne – to bol pre nás raj. Áno, iste sme mali niekde v hlave s kamarátmi, že raz by sme možno radi išli niekam do ulice, aby naše diela boli vidieť, ale ten pocit, že sme tam tie továrne mali a mohli sme tam sedieť a celý deň si maľovať, bol na nezaplatenie.

Nepredstavuje takáto „tréningová“ stena skôr estetickú katastrofu pre okolie?

Aj preto treba hneď od začiatku myslieť na to, kam tú zónu umiestniť. Na týchto plochách nájdete diela od skúsených umelcov, ale aj prvé pokusy detí a práve preto bol Janíkov dvor taký skvelý. Vďaka

jeho polohe na toto miesto chodili ľudia, iba keď chceli, a preto nikomu neprekážalo, čo sa na stenách nachádza.

Keďže na týchto plochách nájdeme diela rôznej kvalitatívnej úrovne, celkový dojem môže pôsobiť neesteticky. Na druhej strane verím tomu, že nie každá plocha musí byť čistá, prípadne pomalovaná jednorazovo. Krása týchto zón je v tom, že sa neustále menia a slúžia ako také „mestské galérie“. Neraz som v Janíkovom dvore stretol ľudí, ktorí tam chodili pravidelne len kvôli tomu, aby videli čo pribudlo, alebo naopak zaniklo. Taktiež tam chodili ľudia zo zahraničia – či už maľovať alebo obdivovať namaľované diela.

Na aké faktory by sa pri výbere ideálnej náhrady Janíkovo nemalo zabudnúť?

V prvom rade asi na dodržanie určitej vzdialenosti od bytov. Keďže spreje – povedzme si na rovinu – naozaj smrdia, nie je to nič príjemné. A aj keby to vadilo v skutočnosti len štyrom bytom, stačí, že to práve oni postnú do nejakej skupiny a všetci už vieme, ako to asi dopadne. Okrem vzdialenosti od bytov by mala byť dodržaná vzdialenosť aj od áut, stačí perimeter tak desať metrov. Ide o to, aby jednak nedošlo k nejakému poškodeniu, ale tiež, aby si ten svoj výtvor mohol človek odfoťiť bez rušivých elementov. Stena by tiež mala mať nejaký väčší rozmer, povedzme, že zaujímavé to je tak približne od výšky dvoch metrov.

Máte nejaké tipy, kde v Petržalke by sa všetko toto mohlo stretnúť a byť vhodným priestorom?

Vo všeobecnosti by som povedal, že sú na to dobré mosty a ich piliere, prípadne protihlukové steny, či iné časti infraštruktúry, ktoré zväčša nie sú symbolom krásy. Napríklad Prístavný most za Ekonomickou univerzitou. Sú tam piliere, ktoré boli kedysi zlegalizované. Rovnako ako na Janíkovom dvore to ľudom určite prekážať nebude. Za mňa by bolo krásne mať legálnu zónu uprostred mestskej časti, z ktorej môže vzniknúť krásna atrakcia, ale vždy budú ľudia, ktorým to bude vadit', či už pre občasný smrad alebo pre negatívny

Legálna grafity stena: Kde ju chcú Petržalčania?

Po zbúraní petržalského depa v Janíkovom dvore, ktoré slúžilo ako legálna stena na grafity, požiadala Petržalka obyvateľky a obyvateľov, aby pomohli pri hľadani nového miesta, kde by mohli grafity umelci prezentovať svoje práce. Svoje tipy posielali od 3. augusta do 17. septembra, legálnu grafity stenu by si vedeli predstaviť na nasledovných miestach: kotolne (všeobecne), podjazdy Rusovskej či Dolnozemskej cesty,

názor na grafity. Problém je, že, ak sa nemýlim, Prístavný most a s ním množstvo ďalších vhodných plôch nepatria mestskej časti.

Ďalšou alternatívou je taktiež v minulosti legálna stena pri Chorvátskom ramene oproti TPD. Ak by som mal vybrať jedno miesto, bolo by to zrejme toto.

Prečo?

Pretože je to miesto v relatívnom centre mestskej časti, ale zároveň je v dostatočnom odstupe od bytov či áut. Stena je na očiach, čo mnohých tvorcov poteší, ale na druhej strane ľudia týmto miestom väčšinou len prechádzajú, takže by žiaden z vyššie spomínaných faktorov nemal nikomu príliš prekážať.

Na aké najkrajšie, alebo pre vás najzaujímavejšie miesto sa vám podarilo dostať vašu maľbu? Existuje pre vás nejaké špeciálne?

Raz som robil projekt, ktorý však nebol úplne muralového charakteru – nebola to maľba na stenu, ale na plátno. Následne sa toto plátno poslalo do Berlína, kde sa vtedy konala obdoba našej Bielej noci a bolo vysvietené na hoteli na hlavnom námestí. Prepínalo sa to tam spolu s ďalšími dvadsiatimi dielami. To ma fakt bavilo.

Vy ste vyštudovaný poistný matematik, ale vašim živobytím je grafity tvorba. Ste teda živým dôkazom, že je tu šanca sa týmto spôsobom uživiť. Alebo ste výnimkou?

Myslím si, že čoraz viac sa črtajú možnosti pre muralistov na

betónový múr MŠ Röntgenova, materské školy Tupolevova, Bulíková, Strečnianska a Macharova, múr parkoviska na Starhradskej, športová hala Prokofievova, ihriská Bradáčova, Bzovicka, JAMA, múry bytových domov (prízemie), mosty: Prístavný, Lanfranconi, na Kopčianskej, či na Antolskej, múr pri Chorvátskom ramene na Mlynarovičovej.

Referát správy miestneho majetku musí teraz preveriť vlastníctvo navrhovaných lokalít, následne členovia odbornej komisie vyberú tú najvhodnejšiu.

zákazku, čiže pre umelcov, ktorí vedia maľovať na steny, na plátno, teda v zásade na akýkoľvek povrch. V zahraničí je to už dlhšie úplne bežná vec. Muralistov si najímajú firmy, aby skrášlili ich priestory na rôzne marketingové kampane, alebo aj bežní ľudia, ktorí chcú vylepšiť či už interiér alebo exteriér svojich domovov. Čoraz viac ich služby využívajú aj mestá, pri tvorbe rôznych projektov, akými sú naprí-

klad živé námestia, kde sa využíva maľba na zem.

Nie je to však profesia ako elektrikár, ktorého z času na čas potrebuje každý, preto si netrúfam odhadnúť, ako veľa ľudí sa dokáže takouto aktivitou uživiť. Ja osobne som si napríklad po skončení univerzity nezarábal maľbou na zákazku, ale tvorbou YouTube videí o grafity. Až v posledných pár rokoch som sa začal venovať aj maľbe pre klientov.

Každopádne verím, že aj keď si týmto spôsobom človek nezarába, maľba na stenu vie byť skvelým hobby, ktoré má potenciál spraviť náš verejný priestor zaujímavejším, ak sa realizuje na tých správnych miestach. Obrovskou výhodou je, že to mestskú časť a teda aj daňových poplatníkov nestojí vôbec nič.

Som si vedomý, že grafity vo všeobecnosti nemá to najlepšie meno, a preto som veľmi vďačný Petržalke, že vníma to, akým jedinečným miestom Janíkov dvor bol a že sa snaží nájsť vhodnú náhradu. Za celú komunitu môžem povedať, že si to veľmi vážime.

Nikoleta Janková

INZERCIA

wüstenrot

ZMENA ADRESY

Od 01.07.2023 bola pobočka poisťovne Wüstenrot prestahovaná z Osuského ulice na novú adresu:

Wolkrova 23, Bratislava 85101

V prípade potreby nás kontaktujte na novej adrese alebo na tel. číslach:
0905/925921, 0904/289649, 0903/904267

Otváracie hodiny

**Pondelok až piatok:
od 10:00 hod - do 18:00 hod.**

AKTUÁLNE PORUCHY A PLÁNOVANÉ ODSTÁVKY AKO MAŤ INFORMÁCIE Z PRVEJ RUKY

Spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a.s., vyrába a dodáva teplo a teplú vodu pre viac ako 40-tisíc petržalských domácností. Prevádzka tepelného hospodárstva, ako aj obsluha tepelných zariadení je komplexný technologický proces, ktorý sa nezaobíde bez pravidelnej údržby, opráv a potrebných modernizačných prác. O tom, prečo dochádza k odstávkam kúrenia a teplej vody, aký je medzi nimi rozdiel a kde hľadať všetky potrebné informácie o prerušeníach, som sa porozprávala s našim kolegom Petrom Kurillom, senior manažérom pre všetky systémy CZT skupiny Veolia Energia Slovensko.

Peter Kurilla, senior manažér pre CZT skupiny Veolia Energia Slovensko.
Foto: Veolia

Modernizácia tepelného hospodárstva je často spojená s prerušením dodávok tepla a teplej vody. Môžete nám vysvetliť dôvody?

V prvom rade by som chcel povedať, že všetky technológie, či už v teplárstve, alebo v inom priemyselnom odvetví, si počas svojho životného cyklu skôr či neskôr vyžadujú komplexnú opravu alebo dokonca úplnú výmenu. Keď k tomu dôjde, je nevyhnutné na určitý čas pozastaviť výrobu, aby sa technologické celky demontovali a na ich miesto inštalovali nové.

U nás, vo Veolii, sa snažíme minimalizovať tieto odstávky napríklad tým, že prípravné práce robíme v predstihu a počas plnej výroby energií. Opätovnú výrobu energií spúšťame taktiež ihneď v tzv. manuálnom režime, keď sú základné prvky modernizovanej technológie prepojené. A nakoniec dokončovacie práce rôzneho charakteru robíme opäť za plnej prevádzky výrobného zariadenia. Naším cieľom je teda skrátiť prerušenia na minimum a hľadať spôsoby, ako skĺbiť celý tento náročný proces. Samozrejme, s čo najmenším obmedzením tepelného komfortu našich odberateľov.

Aký je rozdiel medzi aktuálnymi poruchami a plánovanými odstávkami?

K poruchám prichádza neohlásene a v drvivej väčšine prípadov sa na

ne nedá pripraviť. Ako dodávateľ tepla sa však vždy usilujeme zabezpečiť rýchlu opravu a odstránenie poruchy. A práve na tieto prípady máme k dispozícii nonstop pohotovostné tímy technikov všetkých potrebných profesií.

Ako som už spomínal, plánované odstávky realizujeme v prípade dlhodobého plánovaných opráv, výmen, modernizácií či rekonštrukcií tepelno-technických zariadení.

Odstávky tepla a teplej vody dokážu neprijemne prekvapiť. Predovšetkým vtedy, keď o nich odberatelia nevedia.

Súhlasím, že hoci len dočasné zníženie tepelného komfortu nie je pre nikoho príjemné. Informácie, či už o aktuálnych poruchách, alebo o plánovaných odstávkach, v predstihu posielame e-mailom všetkým správcovským organizáciám, ktoré majú na starosti bytové domy a ostatné objekty, ktorých sa prerušenie dodávok týka. Tieto správcovské spoločnosti sú povinné odovzdať túto informáciu konečným spotrebiteľom, či už ide o domácnosti, školy, prípadne iné zariadenia. V prípade plánovaných odstávok posielame správcovským spoločnostiam oznámenie aj poštou.

Čo v prípade, že domácnosti nemajú včas informácie od svojho správcu? Kde si môžu nájsť infor-

mácie o tom, že ich bytový dom bude bez teplej vody alebo tepla?

Domácnosti si môžu nájsť aktuálne informácie o prerušeníach na našej webovej stránke www.veoliaenergia.sk. Pre lepšiu informovanosť plánujeme ešte tento rok spustiť novú službu pre koncových odberateľov, teda pre domácnosti, a informácie o prerušeníach môžu dostávať priamo na e-mail. Stačí len vyplniť formulár v chatbote na našej stránke a môžu byť adresne informovaní o odstávkach tepla alebo teplej vody.

Ak by som to mal zhrnúť, domácnosti sa môžu dozvedieť presný termín odstávky tepla alebo teplej vody a taktiež predpokladaný čas obnovenia ich dodávok buď priamo od svojich správcov, alebo z našej internetovej stránky www.veoliaenergia.sk, prípadne prostredníctvom plánovaných Veolia newsletterov, zasielaných priamo na e-mail.

Čakajú obyvatelia Petržalky tento rok ešte nejaké prerušenia v dodávkach tepla a teplej vody?

Áno, zopár plánovaných odstávok, no krátkodobých a lokálnych, ešte do konca tohto roka zrealizujeme. Snažíme sa nič nepodceniť a dlhodobu neodkladateľ významné údržbárske práce, ktoré si technológia vyžaduje ešte pred nástupom najchladnejšieho obdobia v roku.

„Stačí len vyplniť formulár v chatbote na našej stránke a domácnosti môžu byť adresne informované o odstávkach tepla alebo teplej vody.“

Peter Kurilla, senior manažér pre CZT skupiny Veolia Energia Slovensko

Taktiež kontinuálne investujeme do nových projektov modernizácie zariadení a ich prechodu na ultra nízkoemisné alebo bezemisné. A to všetko za účelom udržania cenovo a environmentálne konkurencieschopných dodávok tepla a, samozrejme, aj s cieľom zvyšovania bezpečnosti a spoľahlivosti tepelnotechnických zariadení.

Aký je dôvod týchto krátkodobých a lokálnych odstávok?

VEOLIA Dôvodom, prečo sme všetky plánované práce nestihli realizovať štandardne počas leta, je hneď niekoľko. V záujme dosiahnutia ešte vyššej kvality a ekonomických parametrov sme v uplynulom období sprísnilí niektoré podmienky na dodávanie tovarov, služieb a aj samotný výber dodávateľov, ktorí sa podieľajú na realizácii investičných projektov.

Nie všetky firmy a ich subdodávatelia dokázali obratom reagovať na tieto zmeny, dokladovať potrebný vyšší štandard odbornosti

či certifikácie. Ďalší dôvod je extrémne rastúci dopyt po firmách, ktoré realizujú projekty a pôsobia v energetickom sektore.

Otvorením viacerých národných či európskych dotačných programov a schém na modernizáciu energetických zariadení, či už pre priemysel, alebo priamo pre domácnosti, je čoraz náročnejšie nájsť vhodného odborného partnera – dodávateľa, ktorý je schopný v relatívne krátkom čase, počas leta, zrealizovať projekty väčšieho, resp. náročnejšieho charakteru. Tak ako takmer v každom odvetví, aj v sektore energetiky už dnes chýbajú stovky odborníkov či zručných majstrov.

Lucia Burianová,
Veolia Energia Slovensko, a.s.

SME S VAMI ON-LINE 24 HODÍN DENNE

V prípade problémov s dodávkou tepla alebo teplej vody kontaktujte náš dispečing telefonicky alebo e-mailom. Naši odborníci vám radi pomôžu s riešením vášho problému. Sme s vami on-line 24 hodín denne.

KONTAKTNÉ ÚDAJE:

Telefón: **0850 325 542** | email: **dispecing@veoliaenergia.sk**

web: **<https://veoliaenergia.sk/sk/kontakt>**

Aktuálne informácie o odstávkach a poruchách vždy nájdete na našom webe

www.veoliaenergia.sk

RADA PRÁVNÍKA: VÝPOVEĎ OD ZAMESTNÁVATEĽA A NASLEDOVNÉ NÁROKY ZAMESTNANCA

Pri skončení pracovného pomeru sa v praxi možno často stretnúť s výpoveďou zo strany zamestnávateľa. Právne predpisy (Zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce) však ukladajú zamestnávateľovi pri výpovedi prísne pravidlá a rovnako priznávajú zamestnancovi za určitých okolností nároky, ktoré mu je zamestnávateľ povinný poskytnúť.

RADA PRÁVNÍKA Všeobecne k zákonom stanoveným spôsobom skončenia pracovného pomeru

Zamestnávateľ môže platne skončiť pracovný pomer so zamestnancom len jedným zo zákonom upravených spôsobov, a to:

- dohodou,
- výpoveďou,
- okamžitým skončením,
- a skončením v skúšobnej dobe.

Iné skončenie pracovného pomeru než vyššie opísanými spôsobmi nie je v praxi možné. Ak by si zamestnanec a zamestnávateľ prípadne dohodli iný spôsob skončenia pracovného pomeru, bola by takáto dohoda neplatná.

Skončenie pracovného pomeru výpoveďou zo strany zamestnávateľa

Aby bola výpoveď platná, musí byť písomná a doručená. Zamestnávateľ zá-

roveň musí vo výpovedi uviesť jej dôvod, pričom ho musí uviesť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným. Podľa aktuálne platnej úpravy môže dať zamestnávateľ výpoveď iba z organizačných dôvodov na svojej strane (napr. ak sa ruší), resp. zdravotných, disciplinárnych alebo iných dôvodov na strane zamestnanca (napr. porušenie pracovnej disciplíny, strata zdravotnej spôsobilosti a podobne). Všetky dôvody, pre ktoré môže zamestnávateľ skončiť so zamestnancom pracovný pomer výpoveďou, sú taxatívne uvedené v ust. § 63 zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce. Ak by výpoveď bola odôvodnená inak, bola by neplatná.

Výpovedná doba

Pracovný pomer sa nekončí doručením výpovede, ale až uplynutím výpovednej doby, ktorá trvá minimálne mesiac a plynie od prvého dňa mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom bola výpoveď doručená. Dĺžka jej trvania závisí od dôvodu výpovede aj od počtu odpracovaných rokov u zamestnávateľa.

Nároky zamestnanca v prípade platného skončenia pracovného pomeru výpoveďou

Zamestnávateľ je pri skončení pracovného pomeru okrem bežných

povinností povinný najmä odovzdať zamestnancovi potvrdenie o zamestnaní (zápočtový list) a ak o to zamestnanec požiada, vydať mu pracovný posudok.

Pri skončení pracovného pomeru výpoveďou rozlišuje zákon aj **odstupné a odchodné**.

Nárok na **odstupné** vznikne, ak zamestnanec splní zákonom stanovené podmienky, ktorými sú najmä dĺžka trvania pracovného pomeru u zamestnávateľa (vo všeobecnosti musí trvať pracovný pomer viac ako 2 roky) a presne stanovený dôvod skončenia pracovného pomeru (odstupné sa neposkytuje pri každej výpovedi zo strany zamestnávateľa).

V prípade **odchodného** ide o nárok súvisiaci so starobným, predčasným starobným, resp. invalidným dôchodkom, a teda vzniká zamestnancovi pri splnení zákonných podmienok v prípadoch skončenia pracovného pomeru a požiadania o poskytnutie dôchodku. Odchodné však patrí zamestnancovi len od jedného zamestnávateľa a nemožno si ho teda nárokovat' opakovane.

Čo robiť, ak sa domnievate, že zamestnávateľ vám dal výpoveď neplatne?

Aby došlo k platnej výpovedi, je zo zákona potrebné splniť pomerne

prísne podmienky.

Prax pozná mnoho prípadov neplatných skončení pracovného pomeru (aj výpoveďou), kedy takto dotknutým zamestnancom vznikol neplatným skončením pracovného pomeru nárok na náhradu mzdy, hoci od domnelého skončenia pracovného pomeru do bývalej práce nechodili a prácu pre zamestnávateľa nevykonávali. Ak sa preto domnievate, že by vaša výpoveď mohla byť neplatná, neváhajte sa obrátiť na advokáta, ktorý váš prípad starostlivo posúdi a preberie s vami možnosti ochrany vašich práv.

JUDr. Marek Baraník
advokát, konateľ
Advokátska kancelária
Remedium Legal, s.r.o.

INZERCIA

LACNÉ AUTODIELY A NÁRADIE V PETRŽALKE!

www.motora.sk

výdajňa eshopu: Kopčianska 39, tel.: +421 905 501 695, e-mail: info@motora.sk

OLEJE | ADITÍVA | AUTOKOZMETIKA | BATÉRIE | ŽIAROVKY | STAVBA | ZÁHRADA

HORŠIA NEŽ ZIMA JE PRE ĽUDÍ BEZ DOMOVA VYTRVALÁ VLHKOSŤ

Petržalské oddelenie sociálnych vecí už pripravuje zimný krízový plán na poskytovanie starostlivosti ľuďom bez domova.

Keď sa ich zima opýta, čo robili v lete, určite nezostanú zaskočení. Ľudia z Oddelenia sociálnych vecí miestneho úradu Bratislava-Petržalka v rámci svojich kompetencií pracovali aj na pláne starostlivosti o ľudí bez domova počas zimného obdobia. Po úspešnom pilotnom projekte zo začiatku tohto roka, kedy na dvoch kontaktných miestach kolegovia pravidelne poskytovali teplé nápoje a základné poradenstvo, oddelenie pripravilo aj niekoľko noviniek.

AKTUÁLNE „Predonšetkým by nám mali pribudnúť dve kontaktné miesta. Okrem už overených pri Dome kultúry Zrkadlový báj a na Nobelovom námestí -, pridávame aj dve nové na Haanovej a Vysehradskej ulici,“ približuje vedúci sociálneho oddelenia **Ján Korec**.

ĎALŠIE MIESTA, ROZŠÍRENÁ PONUKA

Podľa jeho slov starostlivosť o ľudí bez domova bude pokračovať v odskúšanom režime, teda podávanie teplých nápojov, kávy a čaju, a základné poradenstvo. „Realizovať sa to bude na všetkých štyroch stanoviskách s tým, že na Haanovej vstupujeme do spolupráce s tretím sektorom, čiže nás bude viac sociálnych pracovníkov a budeme mať širší záber pri sociálnom poradenstve,“ upresňuje Korec. „Širší záber“ znamená, že ak v súčasnosti klient prejaví záujem, že chce aktívnejšie riešiť svoju situáciu, „pozývame ho na miestny úrad. Odteraz však s ním budeme môcť aktívnejšie pracovať už priamo na kontaktnom mieste na Haano-

Aj túto zimu pripravuje petržalské sociálne oddelenie kontaktné miesta pre ľudí bez domova. Ponúknu im tu teplé nápoje aj základné poradenstvo. | Foto: Ivana Vrabľová

vej,“ upresňuje jeho kolegyňa **Mária Sláviková**.

Všetky štyri kontaktné miesta sú vonku. Neskôr sa však počíta s tým, že na Haanovej vznikne aj interiérové pracovisko. „S tým, že tam chceme vytvoriť priestor, ktorý by sme zdieľali aj s inými spolupracujúcimi subjektmi,“ hovorí Korec, no jedným dychom dodáva, že takýto koncept je ešte „hudbou budúcnosti“.

Oproti pilotnému projektu plánuje oddelenie sociálnych vecí ponúknuť počas kontaktu nielen teplý nápoj, ale i drobné trvanlivé potraviny, ako napríklad kukuričný chlebič, konzervy, polievku do hrnčeka, prípadne malý croissant alebo keksík. „Naozaj tu niet čo zúvidieť, je to tá najzákladnejšia a najjednoduchšia forma prvej pomoci,“ hovoria na margo novej možnosti verejnosti.

LETÁKOVÁ KAMPAŇ

Hovorí o zimnom krízovom pláne v čase, kedy sa ortuť teplo-

mera počas dňa stále vytrvalo šplhá nad 25 stupňov Celzia, nie je prís-koro. „Chceme sa na túto úlohu pripra-viť v najväčšom pokoji, bez stresu, keďže doňho vstupuje viacero aktérov. Nebceme nič zanedbať a podceňiť. Navyše, my nemáme taxatívne určené, že do pobotovosti vstupujeme od mínus tobo a tobo stupňa. Pre našich klientov sú nebezpečné už aj tie prvotné októbrové plušte. Pripomínam, že ani nie tak zima, ako dažďe a vlhkosť sú pre ľudí bez domova devastatívne,“ vysvetľuje Sláviková.

Veľkou pomocou podľa neho je, že od začiatku septembra v tíme pribudli kolegovia na tzv. street, ktorí aktívne vyhľadávajú ľudí bez domova v ich prirodzenom prostredí a pracujú s nimi. Informovať ich teda budú aj o štyroch kontaktných miestach a o možnostiach, ktoré ponúkajú. Tesne pred ich spustením chce sociálne oddelenie ešte posilniť informovanosť letákovou kampaňou a článkami na mediálnych platformách mestskej časti. „Dôvodom je, aby sa o kontaktných miestach dozvedela široká verejnosť a mohla k nim potom nasmerovať ľudí bez domova.“

PRIPRAVUJÚ AJ ZBIERKY

Sociálne oddelenie už teraz avizuje, že ľuďom bez domova bude chcieť pomôcť aj špecifickými zbierkami oblečenia. „Od minulých zimy už máme prebľad, čo potrebujeme – dámske a pánske bundy, spodná bielizeň, ponožky...“, približuje Sláviková. Spustenie zbierok bude sociálne oddelenie komunikovať priebežne.

Novinkou bude aj nonstop telefónna linka, kam budú môcť obyvatelia volať, keď zbadajú človeka v kríze. Fungovať začne v novembri. „Ako mestska časť budeme prví, kto bude takto ľudí aktívne oslovovať a žiadať, aby nás v takýchto prípadoch kontaktovali,“ hovorí Korec. „Na úrovni mesta to robí Vagus, no myslíme si, že taká veľká mestska časť ako Petržalka potrebuje vlastný projekt. Vyskúšame to. Cieľom je jedno: ochrana ľudského života.“

Martina Štefániková

TYRANI SA NEZMENIA. ASPOŇ NIE NATRVALO

Zatiaľ posledný relevantný prieskum o domácom násilí na Slovensku vypracoval Inštitút pre výskum práce a rodiny ešte v roku 2017. Hoci sa naň odborníci dodnes odvolávajú, situácia je už iná.

Veľa sa hovorí o tom, ako ovplyvnilo domáce násilie kovidové obdobie, ale aj o tom, ako ho determinuje všeobecný nárast agresivity v spoločnosti. Pomoc obetiam domáceho násilia je stále nedostatočná, prácu štátu sa snažia suplovať neziskové organizácie. Patrí medzi ne aj občianske združenie **Poradenské Centrum Nádej**, ktoré Petržalka tento rok podporila v rámci dotačnej schémy sumou 3700 eur na vybavenie bývania pre ženy, ktoré sa ocitnú v krízovej situácii. O tom, prečo sa obe domáceho násilia nedokážu odpútať od agresorov a či sú týraní aj muži sme sa zhovárali s riaditeľkou centra **Adrianou Havašovou**.

V posledných rokoch sa agresivita v spoločnosti stupňuje.

Prejavuje sa to aj na počte prípadov domáceho násilia?

Na túto otázku sa nedá jednoznačne odpovedať. Ešte aj v deväťdesiatych rokoch bolo domáce a partnerské násilie brané oveľa benevolentnejšie ako dnes. Ľudia mali pocit, že takto to má vyzerieť, muž má byť hlavou rodiny, ženy majú poslúchať. Nezriedka mali takýto „vzor“ v rodine. Dnes je to predsa len inak. O téme domáceho a partnerského násilia sa viac hovorí a od roku 2021 fungujú v každom kraji Slovenska tzv. intervenčné centrá, na ktoré sa môžu obe domáceho násilia obrátiť. Aj naše občianske združenie plní túto funkciu pre Bratislavskú župu.

Ešte stále sa však týrané ženy obracajú na inštitúcie pomerne zriedka. Prečo je to tak?

Domáce násilie patrí po krádežoch bicyklov k najviac latentným

trestným činnostiam. Ľudia nenahlasujú krádeže bicyklov, lebo neveria, že sa vyriešia a preto často mlčia aj obe domáceho násilia. Mnohé obe majú skúsenosť, že im neverili či bagatelizovali ich situáciu. No toto mlčanie má aj ďalšie príčiny. Trebárs ostych, alebo taký prozaický fakt, že v okolí neexistuje organizácia, ktorá by im pomohla. Ak žijete v malej dedine vzdialenej od okresného mesta, bez zdrojov, je to ozaj problém.

Aj v dnešných časoch, kedy každý vlastní mobil?

Pri obetiach domáceho a partnerského násilia to vôbec nemusí platiť. Práve dnes som hovorila so ženou, ktorá je bez prostriedkov. Je na materskej, nemá telefón, internet a nevie sa dostať ani do najbližšieho mesta... A teraz ju ešte muž straší tým, že jej zoberie dieťa. To je inak veľmi častý dôvod, prečo sa týrané ženy zdráhajú odísť od partnera – boja sa, že ich v prípade rozvodu pripraví o deti.

Človek by predpokladal, že v takomto prípade ich súd dá do opatery žene, či nie?

Často sa stretávame s tým, že súdy povedia: „No dobre, bolo tam násilie, ale teraz riešime deti a na tie majú nárok obaja rodičia.“ Nechápem, ako sa dá zabudnúť na násilie! Veď to ovplyvní celú rodinu, vrátane detí. Ak sa nechcú stretávať s otcom, nie je to preto, že ich matka hucká. Lenže agresori bývajú dobrí manipulátori. Vedia urobiť na okolie dojem a získať na svoju stranu úrady aj inštitúcie. Čo je pre mňa nepochopiteľné, keďže tí zamestnanci by s tým už mali mať skúsenosti.

Týrané ženy sa najčastejšie rozhodnú požiadať o pomoc až vtedy, keď majú deti a boja sa o ich život. | Foto: Freepik.com

Je pravda, že domáce násilie sa objavuje najmä v rodinách, ktoré sú sociálne slabšie?

To je mýtus. Žiaľ, aj preto ženám z vyšších sociálnych vrstiev, či finančne dobre zabezpečeným, mnohé inštitúcie často neveria. Majú predstavu, že obeťou domáceho násilia má byť len utiahnutá, zbedačená žena bez vlastnej vôle. Ale to vôbec nie je pravda. Domáce násilie máme v rodinách podnikateľov, policajtov, lekárov.

Nie vždy sa tyran prejaví okamžite. Kedy by žena mala spozornieť?

Veľmi často je signálom prehnaná snaha o kontrolu. Vedieť, čo žena robí, kde je, kam ide, s kým... Začína sa to nenápadne, môže to vyzerieť ako dojmavá sta-

roslivosť, snaha mať k dispozícii informácie o pohybe a kontaktoch, aby muž mohol ženu zachrániť, ak by to bolo potrebné. Postupne to však môže prerásť do absolútnej kontroly. Partnerku odstaví od okruhu blízkych ľudí, o ničom nemôže rozhodovať sama. Spochybňuje jej schopnosti, názory, roly, ktoré zastáva. Prenáša na ňu zodpovednosť za veci, za ktoré zodpovedná nie je, vyvoláva v nej pocity viny. Núti ju správať sa podľa jeho predstáv, emocionálne ju vydiera – veľmi často cez deti.

Ako dlho trvá, kým sa týrané ženy odhodlajú požiadať o pomoc?

To je veľmi individuálne. Veľmi časté je to práve vtedy, keď už majú deti a boja sa o ich život.

Čo ich brzdí?

Mnoho vecí. Nezriedka viera, že sa partner zmení. V takýchto vzťahoch sa striedajú obdobia násilia a prísľubov zmeny. Ak sa muž obáva, že žena odíde, nasľubuje jej čokoľvek. Záleží na tom, kedy si žena uvedomí, že „zmena“ je len dočasná. Klientky sa nás často pýtajú, čo majú spraviť, aby sa ich muž zmenil. Žiaľ, vždy dostanú odpoveď, že ony partnera nezmenia. Dôležité je prijať fakt, že vina je vždy na strane páchatľa. Kým si on neuvedomí, že má problém a musí ho riešiť, nezmení sa nič.

A zažili ste aj také prípady?

Párkrát sa nám ozvali muži, či by sme im poradili, na koho sa obrátiť, lebo sú agresívni na svoju partnerku a chceli by to napraviť. Ale za pätnásť rokov, čo pracujem v centre, boli také možno trija.

Mali ste aj nejaký happyend?

Že muž sa uvedomil a žili šťastne?

Neviem o takom. Skôr, a to sa nám stáva často, sa žena ozve znovu, ale už je s iným mužom. Preto je veľmi dôležité, aby týraná osoba chodila k psychológovi. Aby pochopila, prečo si vyberá agresorov a zotráva v takýchto vzťahoch. Aby si posilnila sebavedomie a získala vieru, že dokáže odísť. Chcem však zdôrazniť, že nikoho na nič nenahovárane. Vysvetlíme, aké sú možnosti a aké riziká a pozitíva sú s nimi spojené, ale rozhodnutie je na klientke.

Neprišiel za vami muž s tým, že čo ste to nakukali tej mojej žene, že ma má opustiť?

Skôr sa stáva, že prídu a tvrdia, že oni sú v skutočnosti obeťou. Kydajú na partnerku, chcú sa vyvinúť. Takýchto prípadov sme mali niekoľko.

Veľa sa hovorilo o tom, že problém domáceho násilia narástol počas kovidu. Pociťovali ste to?

My sme nejaký extrémny nárast klientov nezaznamenali. Mali sme však množstvo telefonátov od príbuzných a kamarátov obetí domáceho násilia, ktorí vedeli, čo takéto uzavretie doma môže

Poradenské Centrum Nádej

Hlavným zameraním organizácie je poskytovať odbornú pomoc a poradenstvo v sociálnej, psychologickú a právnej oblasti. Pomoc poskytujú obetiam domáceho násilia a rodinám v kríze (pred/počas/po rozvoze) s maloletými deťmi.

Poradenské Centrum Nádej v roku 1995 založila psychologička Jana Štúrová. Spočiatku, ešte ako Nadáciu Pomoc ohrozeným deťom, sa venovalo drogovej problematike. V roku 1997 sa náplň „ozetka“ zmenila – organizácia začala cieľiť na domáce násilie a problematické rozvody. Zmene predchádzal rozsiahly prieskum o problémoch obyvateľiek a obyvateľov

Petržalky, ktorý občianske združenie zrealizovalo s agentúrou Focus, a ktorý ukázal, že nie drogy, ale domáce násilie je jedným z najzávažnejších problémov najľudnatejšieho stredo európskeho sídliska.

Od roku 2021 funguje Poradenské Centrum Nádej aj ako intervenčné centrum v oblasti domáceho násilia pre Bratislavský samosprávny kraj.

Poradenské Centrum Nádej môžete kontaktovať **na krízovej linke 0905 463 425**. Obete domáceho násilia môžu využiť aj bezplatnú nonstop **Národnú linku pre ženy** zažívajúce násilie **0800 212 212**.

Zoznam intervenčných centier na Slovensku a ďalšie informácie nájdete na webovej stránke **pomocpreobete.gov.sk**.

znamenat'. Počas kovidu sa rodiny, ktoré sa s domácim násilím už potýkali, dostali do ťažšej situácie. Ohrozené osoby museli oveľa viac lavírovať. Totiž mnohé ženy, ktoré sú obeťami domáceho násilia, už vedú niektoré situácie korigovať. Napríklad, ak vidia, že sa schýľuje ku konfliktu, idú s deťmi von. Samozrejme, často to nepomôže, ale isté percento atakov takto eliminujú.

Kontaktujú vás teda aj blízki obetí domáceho násilia. Čo im radíte?

Často chcú za tú ženu podať trestné oznámenie. Ale to nie je dobrý nápad. Mohlo by sa to skončiť tak, že obeť pri priamej konfrontácii zo strachu poprie, čo sa deje, najmä, ak nie je pripravená na takýto krok. A výsledkom by bola akurát strata dôvery. Takže ja skôr blízky odporúčam povedať – vnímam, čo sa deje, keby si potrebovala pomoc, ozvi sa mi, ale bez tvojej žiadosti nebudem nič riešiť. Toto je pre týrané ženy oveľa dôležitejšie – vedieť, že ak dôjde k problému, majú kde zaklopať.

Hovoríme stále o ženách. Muži nie sú týraní?

Domáce násilie má rôzne formy. Najčastejšie ide o partner-

ské násilie, a potom rozšírené, keď je obeťou iný člen domácnosti. Povedzme, deti alebo vnuci ubližujú rodičom, starým rodičom, alebo rodičia deťom či súrodenci súrodencom. Dokonca ja by som sem zaradila aj násilie páchané osobou starajúcou sa o niekoho, ktorá nemusí byť ani v príbuzenskom vzťahu.

A teda muži... Áno, aj muži sú týraní, ale je ich menej a mechanizmus násilia je iný. Násilie páchané na ženách je dôsledkom sociálno-spoločenského kontextu. Vychádza z dlhodobého nastavenia spoločnosti, že muž je ten, ktorý si má zjednať poriadok a žena sa má podriaďovať. Kdežto, keď je obeťou muž, vo väčšine prípadov je to spôsobené stretom submisívneho muža a dominantnej ženy, ktorá môže byť aj násilníčka. No to vyplýva skôr z pováh, než z toho, že by niekto tvrdil, že muž má v spoločnosti podriadenejšiu rolu. A počet týchto prípadov je neporovnateľne menší.

Spomenuli ste násilie detí voči rodičom. Je takýchto prípadov veľa?

Určite ich je viac, než o koľkých sa dozvieme. Rodičia sa hanbia k niečomu takému priznať, ale tiež pudovo svoje deti chránia, nech sa deje čokoľvek. Najmä matky.

V prvej chvíli aj majú chuť riešiť to, no na druhý deň je všetko inak. Láska k dieťaťu je taká silná, že nedokážu ísť proti nemu. Jedna klientka nám povedala: „Ja viem, ako to bude. Bud' umriem ja, alebo on, iné riešenie nie je.“ V takýchto prípadoch môže pomôcť len to, keď tyrana vezmú do väzby. Ale to je zriedkavé.

V prípadoch domáceho násilia sa využíva aj tzv. vykázanie. O čo ide?

Zjednodušene povedané – násilník musí opustiť domácnosť, kde žije, keďže je predpoklad, že bude ďalej páchať násilie. Ide o preventívny mechanizmus, vykázanie štandardne trvá štrnásť dní, no je možné predĺžiť ho neodkladným opatrením. Tých štrnásť dní je dostatočne dlhý čas na to, aby týraná osoba požiadala o predbežné opatrenie na predĺženie zákazu vstupu a svoju situáciu ďalej riešila.

Ak je situácia obzvlášť zlá, obeť domáceho násilia môžu využiť utajené bývanie. Aj vy prevádzkujete takéto byty...

Áno, práve teraz ich obnovujeme – aj vďaka mestskej časti, ktorá nám poskytla dotáciu na nákup zariadenia. Máme ich od roku 2009. Vtedy sme ich zrekonštruovali, ale keďže sa tam klientky menia pomerne často, boli už dosť vybyvané. Štandardne ich poskytujeme na dva mesiace, ale mali sme ženy, ktoré tam boli aj pol roka.

Čo by ste odkázali ženám, ktoré trpia domácim násilím, ale nevedia sa odhodlať, aby sa vám ozvali?

Aby nabrali odvahu a prišli sa aspoň porozprávať. Mnohé váhajú, lebo sa boja potvrdenia svojho problému. Boja sa, že im povieme, že sú obeť a budú s tým musieť niečo urobiť. Boja sa, že ich budeme do niečoho tlačiť. Ale tak to nie je. Rešpektujeme každé ich rozhodnutie. Aj keď veľa krát je to pre nás bolestivé, lebo tušíme, ako sa to skončí. A vo väčšine prípadov sa, žiaľbohu, nemýlime.

Martina Štefániková

VÝSTAVBA NÁJOMNÝCH BYTOV V PETRŽALKE UŽ BEŽÍ NAPLNO

Viac ako sto nájomných bytov z projektu hlavného mesta by malo pribudnúť na Muchovom námestí v marci 2025.

Výstavbu bytového domu, ktorým chce vyriešiť aj čakateľov na náhradné bývanie z reštituovaných budov, začalo hlavné mesto v auguste 2023. Náklady by mali dosiahnuť 11 miliónov eur, pričom časť sumy získalo hlavné mesto z dotácie Ministerstva dopravy SR (4 427 970 eur) a časť je hrazená z úveru zo Štátneho rozvoja fondu bývania (2 591 560 eur). V budúcnosti chce hlavné mesto v Bratislave vybudovať ďalších sedem bytových a polyfunkčných domov so 420 nájomnými bytmi. Projekty sú v rôznom štádiu prípravy, pričom na ďalší petržalský nájomný dom, ktorý je plánovaný na

TÉMA

Janíkovom dvore, je už ukončená architektonická súťaž.

Počas 1. etapy bude na Muchovom námestí vybudovaný rezidenčný objekt osempodlažnej bytovky s úžitkovou plochou 5 030 m², ktorý bude pozostávať z 52 klasických nájomných bytov a 51 náhradných nájomných bytov pre reštituentov. „V druhej etape projektu by s druhou bytovkou malo pribudnúť ďalších približne 50 nájomných bytov,“ informoval magistrát.

Hlavné mesto aktuálne vlastní 876 nájomných bytov, ďalších asi tisíc bytov je zverených do správy mestským časťami.

Martina Štefániková

Náklady na výstavbu nájomných bytov by sa podľa hlavného mesta mali vyšplhať na 11 miliónov eur, viac ako 7 miliónov eur pokryje dotácia a pôžička. | Foto: Marek Veľček

ROKY ČAKAJÚ NA NÁHRADNÉ BÝVANIE. MNOHÍ BY RADŠEJ PRIJALI PENIAZE

Budúca bytovka na Muchovom námestí, ktorú stavia hlavné mesto, by mala poslúžiť aj na riešenie tridsať rokov trvajúceho problému obyvateľov reštituovaných domov, z ktorých mnohí – vzhľadom na akútny nedostatok nájomného bývania v Bratislave – dodnes čakajú na náhradné bývanie. S Tadeusom Patlevičom, predsedom OZ Právo na bývanie, ktoré združuje veľkú časť čakateľov, sme sa zhovárali o ich možnej budúcnosti.

TÉMA Koľko ľudí z reštituovaných bytov aktuálne žiada náhradné bývanie?

Pôvodných žiadateľov z roku 2011, dokedy bolo treba podať žiadosť (myslím tým rodín, nie jednotlivcov) bolo 584. Momentálne je ich niečo cez štyristo. Zoznamy sú verejne dostupné na webe magistrátu. Zvlášť na 1-, 2-, 3- a 4-izbové byty, podľa počtu osôb v žiadosti, ako to upravuje zákon 260/2011. Počet žiadateľov klesol najmä vymretím celých rodín žiadateľov. Podľa zákona mali byť všetky byty pridelené najneskôr do konca roku 2016. Pridelené boli asi dve desiatky bytov.

Komunikuje s vami hlavné mesto pri príprave projektov nájomného bývania?

Mesto s nami komunikuje pravidelne, a to jednak na užšej úrovni – stretnutia vedenia združenia – stretnutia vedenia s námestníčkou primátora Lenkou Antalovou Plavuchovou cca 2-krát ročne –, ako aj na širšej úrovni v rámci stretnutia predstaviteľov mesta s členmi OZ v Primaciálnom paláci spravidla raz ročne. Tu mesto oboznámi čakateľov s aktuálnou situáciou a predstaví plány do budúcnosti. Mesto komunikuje aj s čakateľmi individuálne, ak o to požiadajú.

Sú už nejaké poradovníky na prideľovanie náhradných bytov?

Poradovníky boli vytvorené a uzatvorené už v roku 2011. Sú finálne a byty sa v zmysle zákona majú prideľovať výlučne podľa nich.

Aké sú podľa vašich informácií očakávania ľudí, ktorí čakajú na náhradné bývanie?

Očakávania ľudí sú rôzne. Asi tretina čaká na náhradný byt a vidí v tom riešenie. Žiaľ, mnohí z tých, ktorí naň zúfalo čakajú, nie sú medzi prvými v poradovníku. Druhá

Na základe zákona č. 260/2011 Z. z. je hlavné mesto povinné poskytnúť náhradné nájomné bývanie (náhradný nájomný byt) žiadateľom, ktorým bol právoplatne priznaný nárok na bytovú náhradu.

Od 1. 1. 2017 má tiež hlavné mesto zákonnú povinnosť vyplácať vlastníkom reštituovaných bytov rozdiel medzi trhovým a regulovaným nájomným, a to až do poskytnutia bytovej náhrady oprávneným žiadateľom.

tretina, podľa mňa skôr polovica, by uvítala možnosť alternatívy primeranej finančnej náhrady. Takáto novela bola už niekoľkokrát predložená do NRSR, vždy neúspešne. Niektorí čakatelia z tejto skupiny by asi chceli radšej finančnú náhradu, ale sú veľmi vpredu v poradovníku a dostanú náhradný nájomný byt na dožitie. Poradie si, žiaľ, žiadatelia meniť nesmú. Tretia skupina sú najmä veľmi starí ľudia, ktorí by najradšej dožili v bytoch, kde prežili celý svoj život. Sťahovanie do neznáma je pre nich obrovská trauma.

Ako ste prijali informáciu, že sa konečne bude realizovať projekt, ktorý by vyriešil aspoň časť čakateľov?

Na jednej strane sme radi, že sa to pohlo. Na druhej by sme boli ešte radšej, keby vznikla alternatíva finančnej náhrady a zoznam čakateľov o náhradné byty by sa výrazne

preriedil – ostali by tam len tí, ktorí majú záujem o náhradný byt a nechcú finančnú náhradu. Takých rodín je možno sto. A tie by mesto vedelo vyriešiť v priebehu dvoch-troch rokov.

Budú byty poskytované ako nájomné aj v prípade čakateľov na náhradné bývanie, alebo si ich môžu odkúpiť do vlastníctva?

To je tá najsmutnejšia časť. Na rozdiel od cca 880-tisíc domácností, ktoré si mohli byty, kde práve bývali, odkúpiť za smiešnu cenu na úrovni dnešných 1 000 až 3 000 eur, náhradné nájomné byty okrem toho, že budú v iných lokalitách, budú len na dožitie. Zákon síce spomína aj odpredaj, ale asi za trhové ceny. Nie je to spravodlivé riešenie.

Martina Štefániková

MLÁDEŽNÍCKY PARLAMENT HĽADÁ ČLENOV AJ NA ŠKOLÁCH

Petržalský mládežnícky parlament (PMP) začal fungovať v októbri 2020.

Poradný orgán starostu, v kompetencii ktorého je vyjadrovať sa k materiálom prerokovávaným v miestnom zastupiteľstve – vrátane rozpočtu mestskej časti –, ale tiež podávať návrhy na zlepšovanie života mladých ľudí v Petržalke, vstupuje do druhého funkčného obdobia. V januári spustil nábor nových členov, opätovne zasadnutie však oznámil až v polovici septembra. Aj o dôvodoch, prečo to trvalo tak dlho, v rozhovore s **Milan Polešenským**, petržalským poslancom a koordinátorom práce s mládežou.

PMP vstupuje do druhého funkčného obdobia. Ako hodnotíte to prvé?

Pôsobenie mládežníckeho parlamentu je dvojstranný vzťah. Na jednej strane potrebujeme naučiť mladých ľudí spolupracovať so

samosprávou a na druhej strane musíme naučiť dospelých ľudí, aby im dôverovali a rešpektovali ich. V predchádzajúcom funkčnom období vznikol prvý mládežnícky parlament v Petržalke, takže sme museli nastaviť jeho fungovanie a spoluprácu s miestnym úradom.

PMP vznikol v čase pandémie a zákazu vychádzania, takže sa jeho členovia osobne videli až po troch mesiacoch. Napriek tomu už v čase zákazu vychádzania zorganizovali prieskumy na petržalských školách, webinár pre učiteľov o online nástrojoch vo vyučovaní, pomáhali úradu s rozvozom jedla a respirátorov Petržalčanom. Spolupracovali aj na workshopoch pre školské parlamenty a zorganizovali sériu podujatí na základných školách.

Nábor nových členov spustil PMP ešte v januári 2023, opä-

tovné stretnutie ste oznámili až v septembri. Bol slabý záujem?

V tomto funkčnom období sme sa rozhodli pre iný spôsob zloženia PMP. Časť členov sú mladí ľudia, ktorí sa prihlásili na výzvu, druhú časť budú tvoriť žiaci zo školských parlamentov základných a stredných škôl v Petržalke. V predchádzajúcom školskom roku sme s vicestarostkou Ivetou Jančokovou a oddelením školstva pracovali na vzdelávaní a sietovaní členov školských parlamentov základných škôl, ktorých by ste teraz chceli zapojiť aj do mládežníckeho parlamentu. To je hlavný dôvod prečo PMP zasadol tak neskoro po prvom náboře.

Koľko členov má teda aktuálne mládežnícky parlament?

V tejto chvíli tvorí jadro mládežníckeho parlamentu šesť mladých ľudí. V nadchádzajúcich týždňoch sa spoja so školskými parlamentami. Bude to nábor nových členov, ale zároveň aj

vzdelávanie žiakov o tom, ako pracuje samospráva, čo znamená participácia a aké možnosti Petržalka ponúka.

Mladí ľudia vo všeobecnosti nedôverujú inštitúciám. Prečo by to malo byť inak pri mládežníckom parlamente?

Mládežnícky parlament je najlepší spôsob ako zapojiť mladých ľudí do rozhodovania. Ukázať im rešpekt, keďže sú presvedčení, že ich dospelí nepočúvajú, nezáleží im na ich názoroch a oni nedokážu nič ovplyvniť. To spôsobuje, že sa nezaujmajú o veci verejné a strácajú vzťah k miestu, kde žijú.

V PMP môžu skúšať nové veci, učiť sa, stretávať sa s rovesníkmi a dospelými, ktorí ich môžu posúvať ďalej. Pre mňa je mládežnícky parlament aj miestom, kde vychovávame nových lídrov. Takých, ktorí budú poznať samosprávu, problémy našej mestskej časti a spôsoby, ako ich riešiť.

Martina Štefániková

ŠKÔLKA NA IĽJUŠINOVEJ VĎAKA DOTÁCII OBNOVILA TRIEDY PRE DETI S AUTIZMOM

Materská škola na Iľjušinovej ulici v Petržalke bola úplne prvou škôlkou na Slovensku, ktorá sa začala systematicky venovať deťom s poruchami autistického spektra (PAS). So škôlkármi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami tu pracujú už od konca 90. rokov.

Dnes tu pracujú s dvanástimi deťmi s PAS, ktorým sa venuje šesť učiteliek. Triedy, v ktorých sa učia, sú prispôbené ich potrebám.

Vybavenie tried sa neustále modernizuje a dopĺňa, aby bolo prostredie pre deti čo najpriateľskejšie a najinšpiratívnejšie.

Tento rok sa to podarilo aj vďaka dotačnej schéme mestskej časti Bratislava-Petržalka, z ktorej škôlka získala 4 891 eur. Ďalších takmer 600 eur pokryla z prostriedkov Občianskeho združenia rodičov pri MŠ Iľjušinova.

„Vďaka grantu sme vybavili triedy modernejším nábytkom, funkčne usporiadaným tak, aby sme zabezpečili štrukturalizáciu a vizualizáciu priestoru a aktivít,“ približuje **Michaela Rumanková**, líderka tímu špeciálnych pedagogičiek. „Zároveň sme vytvorili ďalšie relaxačné kútiky na relax a bru. Zakúpili sme nábytok, prostredníctvom ktorého sme deťom zabezpečili vizualizáciu priestoru. Rozloženie nábytku

Materská škola získala peniaze na nové vybavenie z petržalskej dotačnej schémy. Foto: Michaela Rumanková

a vytvorenie kútikov deťom vycibří predvidanie a motivuje ich k samostatnosti, k priestorovej orientácii a komunikácii,“ opisuje.

Vytvorené relaxačné kútiky slúžia na to, „aby sme predchádzali preťaženiu a umožnili deťom nielen

odpočinok, ale aj aktívny oddych. Zakúpeným nábytkom sme vytvorili moderný a funkčný priestor na učenie a bru, a zároveň bezpečné prostredie, v ktorom sa deti budú dobre cítiť,“ uzatvára Rumanková.

Martina Štefániková

16. ROČNÍK

pod záštitou Jána Hrčku, starostu MČ Bratislava-Petržalka

PETRŽALSKÝ SENIORFEST 2023

2. OKTÓBER - 29. OKTÓBER

VSTUP
VOLNÝ

PROGRAM

Kytica pozdravov

otvorenie festivalu v rámci Mesiaca úcty k starším
MŠ Rovniankova, La Portella, FS Ekonom, Konz. Tolstého

- Po 2. 10. | 16:00
- DK Zrkadlový háj, Rovniankova 3

Na skle maľované

divadlo OSKAR - muzikálové predstavenie

- Ut 3. 10. | 16:00
- DK Zrkadlový háj, Rovniankova 3

Počítačové zručnosti

práca s počítačom v seniorskom veku

- Str 4. 10. | 10:00
- Miestna knižnica Petržalka, Vavilovova 26

Zaprášená slušnosť seniorov

prednáška o etikete

prednáša: Janka Sebera Chládecká

- Str 4. 10. | 13:00
- Petržalská klubovňa
aktívnych seniorov, Osuského 8

Seniori seniorom

vystúpenie petržalských súborov
Petržalčanka, Melódia

- Št 5. 10. | 17:00
- Veľká sála DK Lúky, Víglašská 1

Stolný tenis - ženy

turnaj seniorov o Putovný pohár starostu Petržalky

- Pia 6. 10. | 9:00
- DK Lúky, Víglašská 1

Paličky - klopačky

vernisáž výstavy paličkovanej čipky petržalského
klubu Polpárový klub

- Pia 6. 10. | 16:00
- CC Centrum, Jiráskova 3

Jablkové hodovanie

tradičné podujatie so súťažou v pečení jablkových
koláčov a produktov z jablák s pestrým hudobným
programom

Účinkujú: DFS Hájenka, 11 z Ivánky,
Bašavel Band, Otto Weiter a Petra Maxin

- So 7. 10. | 14:00 - 19:00
- Námestie Republiky

Petanque

turnaj seniorov o Putovný pohár starostu Petržalky

- Po 9. 10. | 9:00
- Reštaurácia Rančík, Starohájka 35

Hudobné popoludnie

počúvanie platní a CD z archívnej zbierky petržalskej knižnice

- Po 9. 10. | 14:00
- Miestna knižnica Petržalka, Vavilovova 26

Bystrý utorok

pomoc seniorom pri práci s tabletom a smartfónom

- Ut 10. 10. | 9:00
- Miestna knižnica Petržalka, Prokofievova 5

Lahkosť a ladnosť na tanečnom parkete

tanečno-zábavné popoludnie s hudobnou skupinou Duo Servus

- Ut 10. 10. | 15:00
- DK Zrkadlový háj, Rovniankova 3

8 rokov na cestách

táto prednáška je súhrn 8 rokov sólo cestovania
naprieč Latinskou Amerikou, Áziou, ako aj Európou

- Str 11. 10. | 16:00
- CC Centrum, Jiráskova 3
- Prednáša: Mili Mundo

Seniorcaffe: Pohybový režim seniorov

zdravotná prednáška pre seniorov

prednáša: Mária Kalečíková

- Št 12. 10. | od 16:00
- CC Centrum, Jiráskova 3

Stolný tenis - muži

turnaj seniorov o Putovný pohár starostu Petržalky

- Pia 13. 10. | 8:30
- DK Lúky, Víglašská 1

50 rokov Petržalky

pásmo krátkych filmov a žurnálov spojené s prednáškou

- Pia 13. 10. | 18:00
- DK Zrkadlový háj, Rovniankova 3

Čo bolo bolo, terasky som tu Petržalčanom ja

kvíz o Petržalke v spolupráci s Miestnou knižnicou Petržalka

- Po 16. 10. | 13:00
- Petržalská klubovňa aktívnych seniorov, Osuského 8

Jedlo trochu inak

prednáška o správnom a zdravom stravovaní v seniorskom veku

prednáša: Mária Kalečíková

- Ut 17. 10. | 16:00
- CC Centrum, Jiráskova 3

Cestujeme v spomienkach - Turecko

prednáška s účastníkmi seniorského študijného pobytu v Turecku – Efez, Izmir, Pamukkale a iné

prednáša: Janka Sebera Chládecká a Magdaléna Danišová

- Str 18. 10. | 13:00
- Petržalská klubovňa aktívnych seniorov, Osuského 8

Ľahkosť a ladnosť na tanečnom parkete

tanečno-zábavné popoludnie s hudobnou skupinou Basta fidli

- Str 18. 10.
- Veľká sála DK Lúky, Víglašská 1

Ľahkosť a ladnosť na tanečnom parkete

tanečno-zábavné popoludnie s hudobnou skupinou Basta fidli

- Str 18. 10. | 16:00
- Veľká sála DK Lúky, Víglašská 1

Music Moments

hudobný recitál

účinkuje: Denis Lacho

- Pia 20. 10. | 18:00
- CC Centrum, Jiráskova 3

Tvorivé dielne

výstava diel zlatých rúk seniorov spojená s praktickými ukážkami

- Po 23. 10. | 10:00
- Petržalská klubovňa aktívnych seniorov, Osuského 8

Bowling

turnaj seniorov o Putovný pohár starostu Petržalky

- Po 23. 10. | 13:00
- Petržalské bowlingové centrum, Tupolevova 7a

Kalokagathia

harmónia tela a duše seniorov

prednáša: Ludvík Posolda

- Ut 24. 10. | 10:00
- Petržalská klubovňa aktívnych seniorov, Osuského 8

Vivat Beňovský

prednáška o živote Mórica Beňovského s historikom Miroslavom Musilom

- Št 26. 10. | 16:00
- CC Centrum, Jiráskova 3

Zlaté televízne návraty

príjemné posedenie s hlásateľkou Andreou Bugošovou – ako respondentkou a Anicou Škodovou – ako moderátorkou

- Pia 27. 10. | 16:00
- CC Centrum, Jiráskova 3

No barriers dance festival

tanečný festival pre seniorov a znevýhodnené skupiny

- So 28. 10. | 10:00
- DK Lúky, Víglašská 1

Z úcty k Vám - Karol spieva Duchoňa

slávnostné zakončenie Seniorfestu

účinkuje: Karol Csino s vokálnou a tanečnou skupinou, zahrá aj hudobná skupina Šubinovci

- Ne 29. 10. | 16:00
- DK Zrkadlový háj, Rovniankova 3

* Vždy aktuálny program, ktorý môže ovplyvniť počasie či nečakané udalosti, nájdete na petrzalka.sk/seniorfest. Vidíme sa, vaša Petržalka.

FESTIVAL NO BARRIERS PREDSTAVÍ UMENIE ZNEVÝHODNENÝCH TANEČNÍKOV

Tanec stiera akékoľvek hranice. Presvedčiť chcú o tom aj organizátori 1. ročníka **tanečného festivalu No Barriers**, Bez bariér, na ktorom sa so svojimi choreografiami predstavia seniori a seniorky a znevýhodnení tanečníci a tanečnice.

Festival, ktorý bude **28. októbra od 10:00** hostovať v Dome kultúry Lúky na Víglašskej 1, je súčasťou tohtoročného Petržalského Seniorfestu. Podujatie je realizované s finančnou podporou mestskej časti Bratislava-Petržalka.

„Hlavnou myšlienkou festivalu No Barriers je zvýšiť povedomie o inklúzii, poskytnúť priestor na prezentáciu seniorov a znevýhodnených tanečníkov a podporiť ich aktívne využitie voľného času,“ vysvetľuje **Alica Hammerová** z občianskeho združenia Pohyb bez bariér, ktoré tento jedinečný festival pripravilo v spolupráci s viacerými chránenými dielnami, ďalšími „ozetkami“ a dobrovoľníkmi.

Na Slovensku unikát

Prehliadka choreografií preverí šikovnosť tanečníkov rôznych vekových kategórií v dvoch

základných skupinách – Znevýhodnené skupiny a Open Senior. „Najde pritom o súťaž, chceme len ukázať, čo všetko dokážu títo znevýhodnení amatérski umelci navštíviť,“ hovorí Hammerová a dodáva, že za svoje vystúpenie si všetci tanečníci odnesú spomienkovú medailu a diplom.

Nie je to však po prvý raz, čo OZ Pohyb bez bariér prezentuje schopnosti seniorov a znevýhodnených amatérskych umelcov. „Ozетка“ má za sebou už niekoľko úspešných ročníkov tanečných súťaží, ktoré niesli jeho meno – Pohyb bez bariér. „Svoje nesúťažné kategórie tam vždy mali aj seniori a ŤZP súťažiaci,“ hovorí Hammerová.

Keďže na Slovensku podobný festival v súčasnosti neexistuje, rozhodli sa tentoraz v OZ Pohyb bez bariér vyčleniť seniorským a znevýhodneným tanečníkom nie jednu kategóriu,

ale venovať rovno celé podujatie. „Veríme, že návštevníkov presvedčí, že umenie je bez rozdielu v každom z nás a môžeme ho nájsť aj na tých najnečakávanejších miestach,“ uzatvára Hammerová.

Tanec aj trh

Festivalom No Barriers bude sprevádzať nevidiaci moderátor **Michal Herceg**.

Okrem prezentácie tanečných choreografií sa návštevníci môžu tešiť aj na bohatý sprievodný program. Pozvanie prijali nevidiaci spevák **Maroš Bango**, tanečná skupina **Dance-Continent**, Katka a Slavko spolu s **Tanečnou skupinou Welcome Trnava**. V priestoroch DK Lúky si zasa môžu zakúpiť výrobky, ktoré vlastnoručne zhotovili účastníci festivalu.

Lístky na festival stoja 5 eur. Deti do 6 rokov, držiteľia ŤZP preukazu a seniori majú vstupné dobrovoľné.

Viac informácií o Festivale nájdete na www.pohybbezbarrier.sk

Martina Štefániková

BRATISLAVSKÁ ŽUPA MODERNIZUJE STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY

Príďte si vybrať vysnívanú školu na Deň župných škôl v Bory Mall.

Chemici, kuchári, pekári, informatici, elektrotechnici, kvetinári či kaderníci na jednom mieste. Bratislavský samosprávny kraj (BSK) opätovne pripravil prezentáciu stredných škôl. Obľúbené podujatie Deň župných škôl sa uskutoční v **piatok 13. októbra od 9:00 do**

BSK **19:00** v bratislavskom nákupno-zábavnom centre **Bory Mall**. Žiaci základných škôl, rodičia, pedagógovia, východní poradcovia, ako aj široká verejnosť môžu stredoškólakom a pedagógom župných stredných škôl kľásť počas dňa otázky o všetkom, čo ich zaujíma.

„Vyber strednej školy je jedno z najdôležitejších rozhodnutí mladého človeka. A nie je nič lepšie, ako sa stretnúť priamo

s pedagógmi i žiakmi a získať informácie z prvej ruky. Toto podujatie organizujeme už po dvanásty raz a som presvedčený, že aj vďaka tomu si žiaci vedia zvoliť najlepšiu školu pre svoju budúcnosť.

Je dôležité, aby sa mladí ľudia vedeli po škole nielen zamestnať, ale aby ich budúca profesia aj bavila. Výberu treba preto venovať veľkú pozornosť,“ povedal predseda BSK **Juraj Droba**.

LEPŠIE SA ZORIENTOVAŤ V PONUKE

Tradičné župné podujatie sa v centre Bory Mall uskutoční **od 9:00 do 19:00 hod.** Počas dňa sa

na jednom mieste stretnú všetky stredné odborné školy a gymnáziá v pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja. Vybrať si môžete z trinástich **gymnázií** (z nich osem má aj bilingválne triedy), jednej **športovej školy**, šiestich **priemysloviek**, z dvanástich **technických odborných škôl**, zo štyroch **obchodných a z jednej hotelovej akadémie**, zo siedmich **odborných škôl zameraných na služby**, z piatich **umeleckých škôl**, z dvoch **zdravotníckych a troch pedagogických škôl**.

Deň župných škôl v Bory Mall je určený pre žiakov 8. a 9. ročníkov základných škôl, ako aj zanietých, odhodlaných a kvalifikovaných učiteľov, peda-

gogických poradcov, rodičov, ale aj pre širokú verejnosť. Cieľom je bližšie sa oboznámiť so strednými školami, zorientovať sa v ponuke a umožniť žiakom ľahšie si vybrať správnu školu - teda takú, ktorá ich zaujme a bude baviť.

„Dopyt po absolventoch stredných odborných škôl je veľmi veľký, hoci záujem o štúdium tomu ešte donedávna nezodpovedal. Preto BSK krok za krokom investuje do stredných škôl a premieňa ich na modernejšie a atraktívnejšie,“ doplnil Droba.

Michal Feik, Bratislavský samosprávny kraj

INZERCIA

BORY MALL

BRATISLAVSKÝ KRAJ

**Koučíš základku?
Príď si vybrať SUPERŠKOLU!**

13. 10. 2023 | 9.00 - 19.00
**Nákupno-zábavné centrum
Bory Mall**

Nezáleží na tom, či ťa láka veda
alebo remeslo. Predstavíme ti
viac ako 50 župných škôl a gymnázií
z Bratislavského kraja,
spomedzi ktorých si iste vyberieš.

www.strednapremna.sk

STREDNÁ ŠKOLA SO ŠPIČKOVÝM VYBAVENÍM UŽ NIE JE SCI-FI

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) krok za krokom modernizuje stredné odborné školy. Komplexnou rekonštrukciou prechádzajú Centrá odborného vzdelávania a prípravy (COVP).

Stredná odborná škola technológií a remesiel na Ivanskej ceste má k dispozícii moderné Centrum odborného vzdelávania a prípravy, ktoré dokonale simuluje reálne podmienky. | Foto: BSK

„Posledných tridsať rokov bolo stredné odborné školstvo na vedľajšej koľaji. A pritom vidíme, že nám stále viac chýbajú remeselníci ako napríklad elektrikári, vodári, mechanici či murári. Preto je dôležité mať kvalitné školy a v nich moderné vybavenie. Chceme, aby do praxe odchádzali absolventi, ktorí sú pripravení pre trh práce. Preto sme sa rozhodli zmodernizovať a zatraktívniť stredné odborné školy,“ uviedol predseda BSK Juraj Droba.

VIACERÉ REKONŠTRUKCIE

Jedným z prvých ukončených projektov bola modernizácia

Strednej odbornej školy informačných technológií na Hlinickej ulici v bratislavskej Rači. Župa tu vybudovala moderné centrum odborného vzdelávania a prípravy. Vznikli v ňom odborné triedy teoretického vyučovania a priestory podobnému podnikateľskému sektoru. Prostredníctvom projektu sa komplexne zrekonštruovali budovy a škola získala aj nové materiálno-technické vybavenie učebni.

Modernizáciou prešla aj Stredná odborná škola technológií a remesiel na Ivanskej ceste v Bratislave. Ide o nový koncept odborného teoretického a praktického vyučovania výrobných priestorov pre vzdelávacie predmety strojárstvo,

kovospracujúca výroba, strojný mechanik či spracovanie dreva. Okrem nových učebni má škola aj veľkopriestorovú prezentačnú a cvičnú halu. Škola sa pýši novým materiálno-technickým vybavením. Nechýbajú formátovacia píla, zrovnávacia a hrúbková fréza, CNC stroj, CNC obrábacie centrum, stolová či stojanová vrtačka.

Rekonštrukcie a investičnej podpory sa dočkala aj Spojená škola v Ivanke pri Dunaji a jej pracovisko, Jazdecká škola v Zálesí. Župa tu vybudovala moderné priestorové a technologické zázemie. Plne vyhovujú požiadavkám trhu práce v oblasti pôdohospodárstva a veterinárstva. Projekt zahŕňa nové technológie pre výkrm v oblasti drobného chovu,

ako aj stolárske a kováčske dielne. Technológia dodaná do objektu, ktorý bude plniť účely RTG pracoviska, zase podporí odbor veterinárne zdravotníctvo.

BSK MODERNIZUJE AJ ŠPORTOVISKÁ

Kompletne zrekonštruované je pracovisko Strednej odbornej školy gastronómie a hotelových služieb v Dúbravke. Služiť bude ako Centrum odborného vzdelávania a prípravy pre oblasť potravinárstva. Vo finále je aj modernizácia centra odborného vzdelávania a prípravy na Strednej odbornej škole polygrafickej v Rači.

„Práve tieto centrá sa ukázali ako nevyhnutná súčasť siete stredných odborných škôl. Väčšiemu počtu žiakov umožnia absolvovať prax v prostredí porovnateľnom so súkromným sektorom a s možnosťou ich následného zapojenia do vyučovania priamo u zamestnávateľa,“ doplnil Droba.

Župa okrem priestorov na vzdelávanie modernizuje aj športoviská. V areáli Strednej športovej školy na Ostredkovej ulici v Ružinove odovzdala moderný atletický štadión porovnateľný s profesionálnymi zariadeniami tohto typu. Je prispôbený predovšetkým potrebám športovej školy, ale slúžiť bude aj verejnosti.

Lucia Forman
Bratislavský samosprávny kraj

TRIDSÄT ROKOV DK ZRKADLOVÉHO HÁJA: OSLAVA POKRAČUJE!

Šiesteho novembra 1993 prestrihol vtedajší primátor Bratislavy Ján Kresánek a petržalský starosta Anton Doktorov pásku na novučičkom Dome kultúry Zrkadlový háj. Podľa záznamu v kronike stavba v hodnote 60 miliónov slovenských korún (približne 200 tisíc eur) bola „najväčším, najreprezentatívnejším a najšetrnejším domom kultúry v našej časti mesta“.

V októbri si tridsiate výročie v DK Zrkadlový háj pripomínajú už druhým podujatím.

Stále v Klube za zrkadlom v sobotu **14. októbra o 19:00** je poctou klubu, ktorý v dome kultúry funguje od roku 1997. Za ten čas sa stal skutočnou legendou.

Spolu s jeho zakladateľmi v diskusii preberieme, kde vznikol nápad otvoriť hudobný klub uprostred zriadovanej inštitúcie domu kultúry a zabavíme sa na – častokrát neveriteľných – his-

torkách z 90. rokov. V hudobnej časti sa predstavia legendárne kapely, ktoré výrazne ovplyvnili vývoj alternatívnej hudobnej scény. Na slovenské zoskupenie **Ali Ibn Rachid** na čele s Ľubom Burgrom hudobne nadviaže legendárna česká kapela **Laura a její tygři**, ktorá si koncert v „Zrkadláči“ zopakuje po 25 rokoch.

Folklór patrí k neodmysliteľnej súčasťi Domu kultúry Zrkadlový háj. **V sobotu 25. novembra o 19:00** folklórnu tradíciu naplnia tí najpovolanejší – profesionálni tanečníci zo **Slovenského Púdrového umeleckého kolektívu (SĽUK)**, ktorí vystúpia s reprezentatívnym výberom tancov a piesní z rôznych regiónov Slovenska. Vstupenky si môžete zakúpiť už teraz cez Ticketportal.

Kristína Majger
DK Zrkadlový háj

FOLKOVÉ PÓDIUM: ZDENĚK VŘEŠŤÁL A NEŘEŽ

Po vypredanom koncerte Nerezu s Luciou Šoralovou po roku prichádza **Zdeněk Vřešťál** so svojou srdcovkou, projektom **Neřež**. V trojici s Vítom Sázavským a Ro-

bertom Fischmannom „režú“ až do mäsa, no vedľa aj rozosmiať. Čisté, intenzívne folkové songy si môžete vychutnať **vo štvrtok 26. októbra o 19:00** v DK Lúky na Vígľáskej 1.

LADIES NIGHT: JEANNE DU BARRY - KRÁĽOVA MILENKA

Pripravte sa na výpravnú a vizuálnu jazdu vo francúzskom historickom filme plnom vášne a škandálov **Jeanne du Barry - Kráľova milenka** v hlavnej úlohe s Johnny Deppom.

Okrem skvelého filmového zážitku sa môžu dámy vo štvrtok

26. októbra o 18:00 v Artkine za zrkadlom v DK Zrkadlový háj opäť tešiť na welcome drink, profesionálne kozmetické poradenstvo, prezentáciu autorských šperkov a tombolu so zaujímavými cenami.

KLENOTY ČESKEJ KOMÉDIE:

17. 10. 2023 o 19:00
DK Zrkadlový háj

PETRŽALSKÁ AKADÉMIA VZDELÁVANIA PREDSTAVÍ ŽENY ŽIVENY

Jedna bola prvou profesorkou v Československu, ďalšia významná prekladateľka a publicistka, tretia zakladala súbor Lúčnica a dala mu názov.

Vysvetľovali potrebu vzdelania, no organizovali aj bály a tanečno-osvetové stretnutia pre mládež. Bratislavský ženský spolok Živena založili len necelé štyri roky po vzniku Československa moderné, vzdelané a samostatné ženy, ktoré do hlavného mesta mladej republiky prichádzali, aby tu naplnili sny svoje, ale aj ďalších rovnako zmýšľajúcich príslušníčok nežného pohlavia.

V jej radoch by ste našli lekárky, učiteľky, spisovateľky, herečky, osvetové pracovníčky – a mnohé osobnosti kultúrneho a verejného života. Pritom, hoci išlo o ženský spolok, nechýbali v ňom ani muži. Medzi inými v Živene pôsobili spisovateľka Hana Gregorová s manželom Jozefom Gregorom Tajovským, Anna a Janko Jesenský, spisovateľka Zuzka Zguriška, či herečka Hana Meličková.

Spolok Živena, ktorý vlni oslávil storočnicu, bude aj témou ďalšej zo série prednášok **Petržalskej akadémie vzdelávania** v pondelok 9. októbra o 17:30 v knižnici Prokofievova 5.

Vysokoškolská pedagogička, novinárka a bývalá predsedníčka Miestneho odboru Živena Bratislava, **Alena Bučeková**, predstaví tri

výrazné osobnosti Živeny, ktoré sa spájajú s Bratislavou:

- prvú profesorku medicíny v Československu, **Boženu Štúrovú-Kuklovú**, ktorá v roku 1921 v Bratislave spoluzaložila a viedla prvú poradňu pre pacientov s pľúcnymi chorobami a na bratislavskej internej klinike zriadila laboratórium klinickej mikrobiológie,
- publicistku a prekladateľku **Štefanu Votrubovú**,
- a folkloristku, speváčku ľudových piesní, tanečnicu, redaktorku, dramaturgičku, zberateľku ľudových piesní a jednu zo zakladateľiek súboru Lúčnica, ktorá, mimochodom, vymyslela aj jeho názov, **Ľubu Pavlovičovú Bakovú**.

Na vzdelávací projekt sa môžete prihlásiť na: nemethova@kniznicapetrzalka.sk alebo na tel. č.: 02/62 52 01 89.

PhDr. Alena Bučeková
Ženy Živeny
Božena Štúrová-Kuklová,
Štefana Votrubová,
Ľuba Pavlovičová Baková

Petržalská akadémia vzdelávania

Nikdy nie je neskoro na štúdium.

Projekt neformálneho vzdelávania pre dospelých bez rozdielu veku

Pondelok
9.10.2023
17:30 hod.
Miestna knižnica
Petržalka
Prokofievova 5

www.kniznicapetrzalka.sk
nemethova@kniznicapetrzalka.sk

Projekt je realizovaný vďaka finančnej podpore Fondu na podporu umenia.

KINEDOK V KNIŽNICI: VŠECHNO DOBĚ DOPADNE

Môžeme sa poučiť zo života včelieho spoločenstva? Prečo je také úspešné a životaschopné, ako funguje a poradí si s de- vastačnou činnosťou človeka?

Poetická esej **Všetchno dobře dopadne (2022)**, ktorá je dielom kameramana a fotografa **Miroslava Janeka** odhaľuje fascinujúci svet včelích úľov a ich fungovanie dáva za príklad ľudskej spoločnosti. Vďaka pozorovaniu hmyzu, rozhovorom so včelármi, ale aj odkazom z knihy Radomila Hradila

Včely a ich svet sa dozvedáme, že včela, ako najdôležitejšie stvorenie na Zemi sa stala ohrozeným druhom pričinením ľudstva, ktoré chamtivosť a sebeckosť môže priviesť k zániku. No ako už názov sľubuje, je zjavné, že pre Zem všetko dobre dopadne – či už s ľudmi, alebo bez nich.

Snímku **Všetchno dobře dopadne** si milovníci filmového umenia môžu vychutnať v stredu **25. októbra o 17:30 v Klube pod terasou na Vavilovovej 26.**

PETRŽALSKÉ SÚZVUKY FERKA URBÁNKA 2023 SÚ VO FINÁLE

Od marca do júla mohli neprofesionálni autori poslať svoje diela do 34. ročníka literárnej súťaže Petržalské súzvuky Ferka Urbánka. Špeciálnou kategóriou bola tentoraz **Cena starostu**, pre autora či autorku diela o Petržalke, ktorej prerod na moderné sídlisko sa začal presne pred päťdesiatimi rokmi.

Vít'azov súťaže, ako aj najlepšie dielo, vzhľadom na uzávierku predstavíme až v novembrovom čísle Našej Petržalky - slávnostné vyhlásenie výsledkov sa uskutoční

13. októbra o 10:00 v petržalskom Cik Cak Centre na Jiráskovej 3.

Ešte predtým, vo štvrtok **12. októbra o 17:30**, môžete prísť na Literárny podvečer do pobočky na **Prokofievovej 5** na čítačku autor-ských prác **literárneho klubu Aj Ty Môžeš Písať** alias **Spisopriatelja**, ktorý sa pravidelne stretáva v priestoroch petržalskej knižnice. Ktovie, možno tam stretnete aj budúceho víťaza Petržalských súzvučkov.

Stranu pripravila **Viera Némethová**, Miestna knižnica Petržalka

LOPTA AKO NAJPRIRODZENEJŠIA HRAČKA

Svoje miesto na našom zelenom sídlisku má aj hádzaná.

Zrod tohto športu v Telo-výchovnom klube Národnej Bezpečnosti (TKNB) je úzko spojený so začiatkom povojnovej hádzanej na Slovensku. Utvorenie hádzanárskeho oddielu prebehlo na jeseň v roku 1946. Zo začiatku mal oddiel len družstvo žien, ktoré sa už v roku 1947 stalo majstrom Slovenska. Na jeseň 1947 bolo založené aj družstvo mužov.

Výrazný obrat v hádzanej k lepšiemu nastal v Petržalke v roku 1959, keď hádzanári Kovosmaltu Petržalka prestúpili do Červej hviezdy (ČH) Bratislava. Práve pokračovateľom klubu Červená hviezda Bratislava je tím ŠKP (Športový klub polície) Bratislava, ktorý pod týmto názvom vznikol v roku 1990.

Aktuálne má klub svoje družstvá na úrovni prípravky, žiakov, dorastu i seniorov, a to v mužskej (chlapčenskej) i ženskej (dievčenskej) kategórii. Všetky bojujú v súťažiach organizovaných Bratislavským krajským zväzom alebo Slovenským zväzom hádzanej.

ZÁBAVNÉ ZAČIATKY

Klub sa teší veľkej priazni a o rozširovanie základne nemá núdzu. Hádzanárske talenty hľadá už od útleho veku, pričom výnimkou nie sú ani štvorroční nadšenci. „Evidujeme veľký záujem. Menšie deti sa prídu s hádzanou skôr zoznamovať. A to vďaka rodičom, ktorí v projekte pôsobili a privádzajú svoje deti, najmä tie najmenšie, aby si hádzanu vyskúšali. Prihlášky nám chodia prakticky každý deň,“ hovorí predseda Trénerskej rady ŠKP **Lubomír Orosz**.

Tréneri idú na deti pomaly a prvé kroky v súvislosti s hádzanou sú veľmi opatrné. Tzv. loptou

Juniáles je podakovaním za celosezónne výkony. | Foto: ŠKP Bratislava

škôlka je predovšetkým o kontakte s loptou. „Je to naprirodzenejšia hračka pre dieťa, čo sa týka pohybovej aktivity,“ dopĺňa Orosz.

PRAVIDLÁ ZA PÄTNÁŠŤ MINÚT

Deti na základnej škole, konkrétne tie medzi 1. a 4. ročníkom, si v rámci súťaže vyskúšajú tzv. minihádzanu. V porovnaní s klasickou hádzanou má upravené a jednoduchšie pravidlá.

„Hrá sa na menšom ihrisku vo formáte so zjednodušenými regulami. Keď ideme na školy a prezentujeme minihádzanu, deti sa zapoja do pätnásť minút a pravidlá dokážu pochopiť veľmi rýchlo,“ tvrdí Orosz.

Jednoduchosť pravidiel si pochvaľujú aj učitelia, ktorí krúžky vedú. Vytvorený je metodický postup, vďaka ktorému môže ŠKP učiteľov a učiteľky hladko zaškoliť. „Nemusi ísť iba o telocvikárov, základom je mať vzťah k deťom. Pokyny sú jednoduché a učitelia si ich dokážu veľmi rýchlo osvojiť,“ dopĺňa Orosz.

DVA MUŽSKÉ TÍMY

Klub pôsobí aj v ďalších kategóriách. V doraste má chlapčenskú aj dievčenskú zložku, pričom v mlad-

šej i staršej vekovej kategórii pôsobia tímy v najvyšších dorasteneckých súťažiach.

Najviac sledované sú však seniorské výbery – mužské hneď vo dvojici. Kým hlavné mužstvo ŠKP pôsobí v hádzanárskej extralige, družstvo s názvom Bratislavská hádzanárska akadémia je zaradené do druhej najvyššej súťaže. Vlani ju dokonca ovládlo, keďže je však tzv. farmou ŠKP, do najvyššej súťaže postúpiť nemohlo.

V prvej lige bojuje aj ženský výber, ktorý by sa do budúcnosti mohol uchádzať aj o členstvo v československej MOL lige.

SÚSTREDENIE NA MLÁDEŽ

Extraligový tím mužov je zložený z viacerých mladých hráčov. Práve ich zapracovanie z dorasteneckých kategórií je cieľom trénerského štábu. „Chceme stavať na vlastných odchovancoch a veríme, že sa nám to podarí. Naša mládež je kvalitná a v dorasteneckých súťažiach pravidelne získava medaily,“ hovorí Orosz odhodlane.

ŠKP Bratislava – najväčší hádzanársky oddiel na Slovensku

Historické názvy

1947 – 1959: TKND Bratislava

1959 – 1990: Červená hviezda (ČH) Bratislava

Najväčšie úspechy

MUŽI: Semifinalista Pohára Európskych majstrov (1974)

Semifinalista Pohára IHF (1991)

3 x Majster ČSSR (1973, 1975, 1976)

2 x Víťaz Slovenského pohára (1997, 2000)

ŽENY: Semifinalista EHF Challenge Cup (2008)

3x Majster SR (2008, 2009, 2010)

O kvalite mládeže ŠKP svedčí aj to, že viacero hráčov a hráčok dostáva pravidelne pozvánky do mládežníckej reprezentácie. „Aktuálne hrá v národnom drese v rámci mladších kategórií približne dvanásť našich hráčov. Problém je v tom, že nevieme vytvoriť konkurenčné prostredie, najmä čo sa týka platových podmienok. Najlepší mladí hráči nám tak odchádzajú do zahraničia,“ vysvetľuje predseda Trénerskej rady.

CELOSLOVENSKÝ PROBLÉM

Odchod mladých talentov netrápi iba ŠKP. „Slovensko trpí na to, že talentovaní hráči veľmi skoro od-

chádzajú do zabraňovača. V dvadsiatich rokoch tam však zväčša iba vysedávajú na lavičke,“ vysvetľuje Orosz.

V celoslovenskom meradle však Orosz nachádza aj pozitívum. „Je skvelé, že sa do ligy začínajú vracat' skúsení hráči ako Kopčo či Straňovský. Tým mladším môžu ukázať smer a pomôcť im v ďalšom rozvoji,“ hovorí s nadšením.

VYROVNAŤ SA S POCITOM ÚSPECHU I NEÚSPECHU

Športom za duševné zdravie detí. To je názov úspešného projektu, ktorý v podaní ŠKP zažije už svoju 19. edíciu. Myšlienka, paradoxne, dopomohol nízky počet dostupných petržalských telocviční. „Táto mestská časť má málo telocviční, ktoré sú navyše aj menšie. V čase, keď myšlienka vznikala, sa však začala tvoriť minihádzaná a pre jej pravidlá takéto telocvične postačovali,“ vysvetľuje Orosz.

Okrem minihádzanej projekt zahŕňa aj vybíjanú. „Robili sme si prieskum, kde sme zistili, že prvý až štvrtý ročník základných škôl s týmto športom nepracuje. Našou hlavnou myšlienkou, tak pre minihádzanú ako aj vybíjanú, je to, aby sa dieťa vďaka športu dokázalo vyrovnat' s pocitom úspechu a neúspechu,“ hovorí Orosz.

Projekt sa ujal. Jeho úspech podčiarkuje ocenenie z roku 2011 – Radou vlády SR pre prevenciu kriminality bol vyhodnotený ako najlepší projekt na tému „Šport, veda a umenie v prevencii kriminality detí a mládeže“.

JÚNOVÉ UKONČENIE SEZÓNY

23. jún je Svetovým dňom hádzanej. Práve v okolí tohto dátumu sa v ŠKP každoročne koná podujatie s názvom JUNIÁLES.

„Ide o spoločenskú záležitosť, kde sa všetci stretne. Prídu hráči, ktorí prestúpili do zabraňovača, ale tiež rodičia s našimi menšími hráčmi. Ide o celo-

dennú akciu, kde sa môžu deti i rodičia medzi sebou porozprávať. Vzniká komunita, vďaka ktorej môžeme vždy v auguste urobiť sústredenie pre všetky vekové kategórie, dokonca až po tie seniorské. Chatu už doslova nafukujeme, ide o približne sto päťdesiat účastníkov, vrátane dvadsiatich dvoch trénerov,“ hovorí Orosz s úsmevom.

SPOKOJNOSŤ S DOTAČNOU SCHÉMOU

Aj ŠKP Bratislava patrí medzi tradičných žiadateľov o dotáciu pre veľké športové kluby, ktorú prideluje Mestská časť Bratisla-

va-Petržalka. V roku 2023 sa klubu ušla čiastka vo výške nad 16 000 eur.

„Dotáciu využívame na mládež. Ide predovšetkým o zabezpečenie sústredení, rovnako tak prostriedkami platíme trénerov, ktorých máme aktuálne až dvadsaťštyri. Mestskú časť Bratislava-Petržalka ale musím pochváliť. Myslím, že dotačný systém, ktorý sa tu zaviedol, je veľmi účinný. Vieme to porovnať aj s ostatnými mestskými časťami, kde pôsobíme. Tento systém oddelil veľké kluby od tých menších. Je transparentný a motivačný a je v ňom veľa spravodlivých faktorov,“ uzatvára Orosz.

Dávid Pavlík

Podporte hádzanárov ŠKP priamo v hľadisku! Odpovedzte na súťažnú otázku a vyhrajte 2 lístky na ich domáci zápas proti Novým Zámkom (28. október).

V ktorom roku začal klub fungovať pod názvom ŠKP Bratislava?

Správne odpovede zasielajte do 22. októbra na mail noviny@petrzalka.sk.

INZERCIA

ĎAKUJEME všetkým partnerom
a viac ako 15 000 usmíatym ľuďom
za neopakovateľný zážitok

Na palube jednorožca

Venované pamiatke Janky Hrehorovej

Viac ako 20 súťažných stanovišť a ukážky záchranskej techniky

Dovidenia o rok - pri 13. ročníku

ROZLÚČKA S LETOM

Mestská časť BRATISLAVA-PETRŽALKA

vstup zdarma

RODINNÁ AKCIA

MNOŽSTVO SPRIEVODNÝCH ATRAKCIÍ

Teri Čikoš

Roman Pomajbo

NAJVÄČŠIA PENOVÁ PÁRTY na Slovensku

ŽREBOVANIE CIEN

Show program Čestnej stráže OS SR

Možnosť DAROVAŤ KRV 10:00 – 13:00

organizátor: **FINAL-CD**

hlavní reklamní partneri: **Allianz**, **VERÓNIA**, **PSS**, **union**

reklamní partneri: **faxCOPY**, **TATRY**, **bitner**

partneri: **7:10J**, **SEMI SDETMI**, **Art Sound**, **SE**, **eurowalk**

mediálni partneri: **SITA**, **Zregiónu.sk**, **bitner**

občerstvenie: **BURGER KING**, **KRAJ**

SPOLUPRÁCA S MESTSKOU ČASŤOU BRATISLAVA-PETRŽALKA

SPOLUPRÁCA S MESTSKOU ČASŤOU BRATISLAVA-PETRŽALKA

SPOLUPRÁCA S MESTSKOU ČASŤOU BRATISLAVA-PETRŽALKA

SPOLUPRÁCA S MESTSKOU ČASŤOU BRATISLAVA-PETRŽALKA

SPOLUPRÁCA S MESTSKOU ČASŤOU BRATISLAVA-PETRŽALKA

záštita: Pod záštitou starostu Petržalky Jana Hríčku

PSNA ŽIVOT

HAFKONAUT

PETRŽALKA

<p>“Kráľovná chcela, aby sa Windsor predstavil vo svojej najkrajšej podobe: ideálne bez...(dokončenie je v tajničke) a bez jej bezpečnostnej služby, ktorá stále hľadala zradcu v jej vlastnej domácnosti.”</p> <p>Výhercom tajničky z čísla 9/2023 sa stáva Julian Grežo.</p> <p>V októbrovej tajničke hráte s vydavateľstvom Albatros o dôvtipnú detektívku Jej veličenstvo vyšetruje Windsorský uzol od britskej autorky S. J. Bennett. Držíme palce!</p> <p>Ljndeni</p>						Pomôcky: Abov, Zair, Kleio, Kojo, Akes, Tairov	2. časť tajničky	Vylad'oval, dolaďoval	Súčasný maďarský región	Dolu (bás.)	Cirkevná skr. (evanjelický)	Kovaním zhotoví	Odporovacia spojka, avšak, no	
						Ženské meno								
						Plienil								
						Přípona označujúca analgetiká						EČV okr. Košice	Úderom roztlč	
						Chovaj						Ruténium (zn.)	Nadáva	O neho (poet.)
						Rímskych 550						Sídlo vo Finsku		
Na to miesto, tam						Želá								
Autor: Blah.	Boxerská (skr.)	Akže	Zrodenie (kniž.)	Intern. Entwicklung organisation (skr.)	Ukazovacie zámeno			České mesto						
					EČV Lipt. Mikuláša			Smotana, po nemecky						
Ničila							Krab, po anglicky				1. časť tajničky	Mäkká stupnica		
							Múza dejepisu							
Vynímajúc						Štát, územie								
						Zdihavo (zast.)								
	Horúčava (slang.)	Značka kvalít. múky			Pozlieva					M foneticky				
		Akadémia výtv. umení			Kráčate					Prichystaj				
Beznohý šupinatý plaz				Pohybujeme sa					Protivzduš. obrana					
				Úloha, poslanie					Prameň vlasov					
Rímska 4			Omdlieva (bás.)					Chránil						
			Dierka (hovor.)					Krmivo pre vtáky						
3. časť tajničky								Rieka v Kongu				Služobná cesta		
								Zožal, vykosiť						
	4. časť tajničky	S istotou						Podpísanie sa						
		Rus. dram. umelec						Kula						
Obtrie								Pokrývka podlahy						
								Prudko klesal						
Naša obec						Kiahne (zast.)			Puč, rozvíjaj sa, česky			Ranná vlaha		
						Ego			Ružomberok (EČV)					
Komu patriaca				Listnatý strom					Dôveruj					
				Menší mikrob					Active Array Radar					
Argón (zn.)			Skúšačka napätia								Citoslovce uvažovania			
			Ukazovacie zámeno								Predložka vedľa			
Grafický znak tónu					Akexander (dom.)				Americký herec					
Značka kozmetiky					Lalandov katalóg (skr.)				Párenie vysokej zvery					

Odpovede zasielajte na e-mail noviny@petrzalka.sk do **22. októbra 2023** v predmete správy so slovom Tajnička.